

„Dacă există într-adevăr o formă direct educativă în artă, aceasta e satira”.

TITUS POPOVICI

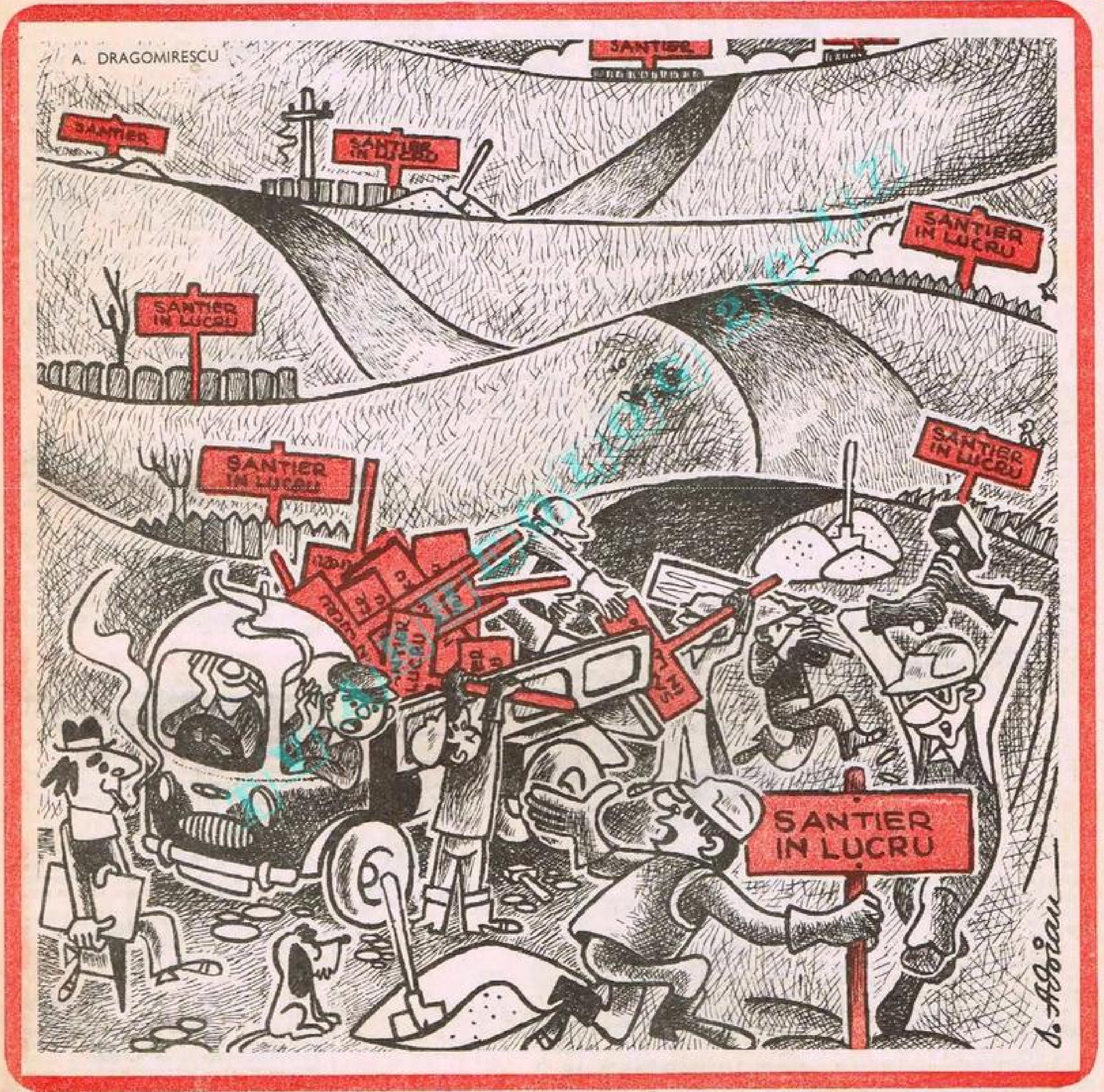

urzica

REVISTĂ DE SATIRĂ ȘI UMOR
EDITATĂ DE CONSILIUL CULTURII ȘI EDUCAȚIEI SOCIALISTE

ANUL XXXV (691) • IANUARIE 1983 • 16 PAGINI • 3 LEI ①

TV ARHEOLOG

— Ar trebui să vă apucați și de lucru...
— Vezi dumneata pe cineva stînd de geaba?

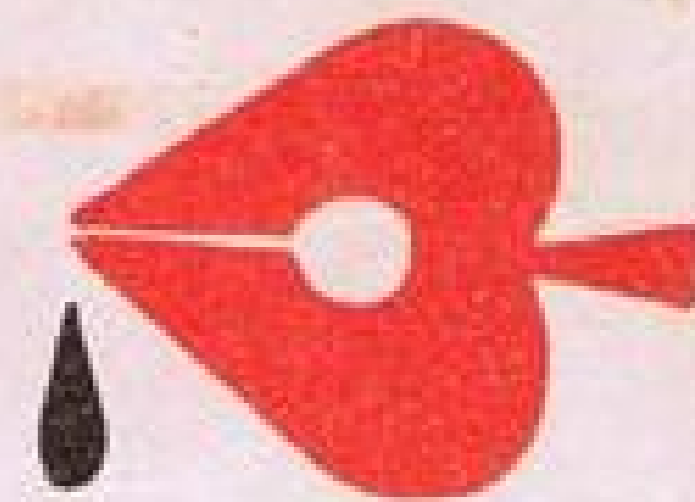
ÎN ACEST NUMĂR:

Breviar de literatură contemporană de Valentin Silvestru • Escroci — foileton de Ion Tipse • Energia solară și ceaiurile de Mircea Horia Simionescu • Bacanaliile singaporene, sonete de Tudor George • Biblioteca de cărți

utile de Tudor Octavian • Starea nu prea veselă a umorului de Alex. Ștefănescu • Un, doi, trei, — Frații Dolanesti, alefii foileton de Marius Tupan • Risul umii — pagini de literatură și caricatură străină • Au plecat

olteni la... fotbal, colaj de Gh. D. Constantinescu și Emil Cojocaru • Caricaturi de M. Gion, Benedict Gănescu, A. Andronic, Nuni Anestiu, Ștefan Popa, N. Mirodone, N. Viziteu, G. Bratu, M. Pinzaru-Pim.

VASILE IS 2017

Preambul necesar:

Reamintim corespondenților noștri acum, la început de an, câteva dintre normele acestei rubrici:

1. Manuscrisele trimise redacției nu se înapoiază.

2. Din cauza abundenței de corespondență nu putem răspunde tuturor autorilor cu lucrări nepublicabile lipsite de orice merit.

3. Nu trimiteți manuscrise constituite în volum sau piese de teatru. Conform unui dicton — non multa, sed multum — introduceți în plic o lucrare, cel mult două (ne referim la proză desigur).

4. Nu ne trimiteți cărți postale sau timbre pentru răspuns.

5. E preferabil ca lucrările să fie dactilografiate.

6. Așteptați cu răbdare răspunsul. În caz că nu primiți răspuns în termen de două luni de la data expedierii puteți considera lucrarea clasată, lipsită de orice valoare. Corespondenții ale căror lucrări necesită îndrumări speciale vor primi răspuns acasă sau vor fi chemați la redacție.

7. E obligatoriu ca autorul să menționeze pe fiecare lucrare numele, adresa exactă și locul de muncă.

8. Cenaclurile de umor din întreaga țară sînt invitate să ne trimită grupaje cu lucrări ale membrilor, acestea trebuind să conțină, ca la punctul șapte, datele respective.

Succes! Nu e încă normă dar, cu mai multă strădanie, s-ar putea să fie!

Vasile Meliceanu, Pitești: Ați scris un catren cu o doză mare de adevăr, referitor la manuscrisele expediate prin poșta: „Eu mă chinu a le scri/ Dumneavoastră-a le citi.../ Sacrificii ale firii/ Doi martiri pe rugul lirii!” Păcat că din cauza rimei (?) ați stricat obrazul lirei!

Constantin Hrebenciuc, Iași: Ce sfat vă putem da cînd nu știți să desenați deloc? Învățați! În

stadiul de-acum, e ca și cînd ați vrea să conduceți un autoturism fără să știți care este diferența între volan și o roată de rezervă!

Vasile Vasilescu, Pitești: Nu vă mai pierdeți timpul cu definiții ca aceasta: „Rinofug = fuga de rinocer!” Prea puerile!

Gheorghe Mihaiea, Rm.Sărat; Gabriela Girba, Cluj-Napoca: Anumite calități nu vă lipsesc. Din păcate, ortografia lasă mult de... citit!

Costel Cristea, Pitești: „Cugetarea” proliferază în ultimul timp îngrijorător, alunecînd spre jocurile de cuvinte facile, spre platiitudinea jenantă și observația puerilă etc. Lipsa de cultură, ca și imitarea anumitor „făcători” de cugetări publicate cu generozitate sînt doar două dintre cauzele care au dus, în momentul de față, la compromiterea genului. Dacă sînteți de acord cu acest răspuns, e bine!

Maricel Jalbă, Galați: Mărunțișurile trimise, nu sînt de haz. Ba din contră!

Codin Alucirică, Sibiu: Ne-a amuzat (chiar dacă ironia e la adresa noastră):

De ce oare „Urzica”, spre deosebire de alte publicații, apare, la Sibiu, cu întârziere?

— Pentru că cine rîde la urmă, rîde mai bine?

Ștefan Moro, Cluj Napoca: La un moment dat faceți o descoperire filosofică emoționantă: „Orice viață prezentă, trecută sau viitoare, are un început, dar mai ales (sic!) un sfîrșit!” Formidabil! Cum de v-ați dat seama?

Viorel Coravu, Reșița: Da, nu vă putem acuza de plagiat (cum greșit ați înțeles). Cele două cugetări (ca și celelalte), din păcate, vă aparțin: „Nu te pune cu prostul în curtea lui!” și „Una e

să-ți faci damblaua, alta e să fii damblagiu!”

Tudor Drăguț, București: Vrînd să susțineți într-o fabulă proverbială „nu tot ce zboară se mîncă” ne aduceți la cunoștință un record senzațional și anume că un pui de cuc, hămesit de foame, a prins în cioc o... bombă! Mare-i grădina poeziei!

Gheorghe Bejcan, București: Ideea din „Lupul paznic la oi” are o vîrstă de cîteva veacuri. Lăsați-o să se odihnească.

Emilian Mirea, Craiova: Tocmai pentru că vă aflați la început de drum, vă sfătuim să mai faceți un popas. Nu mai compuneți „miniaturi” (lipsite de haz și de sens) ca aceasta: „Ce-ai făcut, dragă? Ai luat examenul la facultate?”

Aaa, nu l-am luat, dar a fost așa frumos...”

Rudolf Gh. Ionescu, Timișoara: Scrieți prea mult și rupeți prea puțin. Procedați invers!

Cenaclul „Ciulinul”, Brăila: „Am reținut din grupajul trimis o schiță (Ionel Jecu) două epigrame (Ene Ion-Popescu, Teodor Dedi) și cîteva desene. Acordați mai multă atenție calității lucrărilor!”

Încercări ne semnificative (care nu merită comentarii): Silviu Șerban, Cîmpina; Ilie Paliuc, Com. Frumușica, Botoșani; Ștefan Ciurciu, București; Gabriel Szabo, Tg. Mureș; Claudia Cardaș, Turda; Adrian Perdescu, Hunedoara; Rodica Lucan, Alexandria; Levai Otto, București; Mihai Marius, Cîmpia Turzii; Stelian Lupașcu, Brăila; Sorin Brădean, Arad; Cherim Temucin, Constanța; N. Gerkely, Baia Mare.

Fabricii de chibrituri — Brăila

Scrie pe cuie cu litere citețe
Că are înăuntru 38 de bețe
Mai bine-ar fi scris, părerea mea fiind,
Nu cite-s în cutie, ci cite se aprind.

ENE ION-POPESCU

Vigilența

Omul nostru de la pază
Îl consideram de bază
Dar gîsindu-l necinstit
A ajuns și el păzit.

TEODOR DEDIU

masa

DE ÎNCEPUT DE AN

IONEL JECU

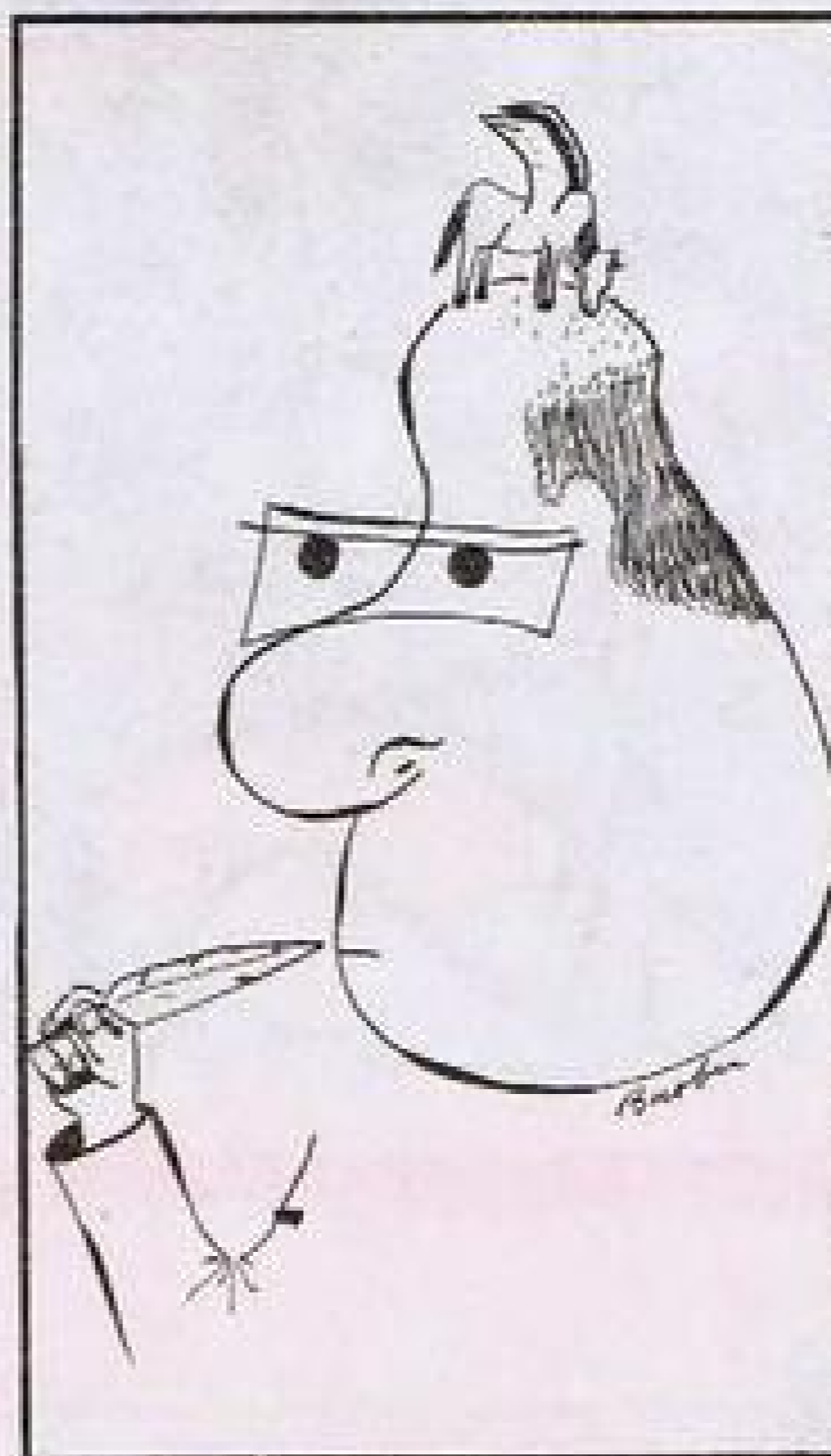
Telefonul începu să sune tulburînd liniștea odihnitoare din cameră. Mitrică deschise ochii și întinzînd mîna ridică receptorul. Aprinse veioza și privi încruntat ceasul brăjară: era șapte fără zece.

- Alo! mormăi somnoros.
- Bună dimineața, tovarășe Mitrică. Ce faci, nu vii la întreprindere?
- De ce să vin? Azi e duminică. Cine-i la telefon?
- Eu, Stan. Nu știi? Mă ocup cu problemele administrative.
- A, tovarășul Stan! Și de ce mă chemați? Ce s-a întîmplat?
- Nu știi? Azi se ține o adunare generală pentru început de an. Ce spun eu adunare, adunare, se face masă mare, tovarășească... Se dau prime de încurajare ca să pornim cu dreptul...
- Bine, dar abia sîntem în ianuarie...
- Așa a hotărît conducerea. Ei, ce zici? Nu vin decît cei cărora le-am făcut invitație.

- Bine, așteptați-mă. Într-o oră sînt acolo.
Lui Mitrică îi pieri numaidecît somnul și începu să se îmbrace foarte repede.

La ora opt și zece intră pe poarta întreprinderii. În curte era adunat un număr destul de mare de oameni.

După cîteva minute apărură directorul care le spuse:
- Vă mulțumesc, tovarăși, că ați venit. Nu credeam că apelul adresat bunăvoinței dv. de către tovarășul Stan o să fie atît de rodnic. Acum vă rog să treceți pe la magazie să luați unelte și să începem să dăm zăpada din fața întreprinderii. Ehei, își frecă el mîinile mulțumit, n-au răspuns niciodată atît de mulți tovarăși la acțiunile noastre obștești. Bravo, tovarășe Stan, lată ce înseamnă să știi cum să vorbești cu colectivul...

LICĂ BARBU

POȘTA

CU ȚEPI

VASILE GRIGORAȘ, Hunedoara: Împreună cu un prieten, am consumat ciorbă de pește de la restaurantul Familial din Piața Mihai Viteazul, a municipiului Cluj-Napoca. Din farfurie am pescuit, cu lingura, o sirmă...

Vai, nu trebuie să vă supărați doar pentru atît. Dimpotrivă, pescuind din ciorbă, o sirmă, din supă — un cui, din musaca — o verigă, încet-încet, vă faceți o situație! Așa începe pricopsala. Și-apoi, de unde știți că sîrmele nu fac parte din rețeta preparatului culinar digerat de dumneavoastră? Poate-i chiar specialitatea bucătarului șef!

ANA BALDOVIN, Craiova: „După demolarea locuinței, mi s-a repartizat o garsonieră în blocul D1, din str. Sercui-Siloz. Apa trece prin pereții băii, pretutindeni s-a instalat mucegaiul...”

Probabil, blocul a fost proiectat ca ciupercărie. Verificați, poate mai scoateți și dumneavoastră un ban...

VICTOR STOLERIU, Galați: Am consumat bere provenită din apa Dunării și cerealele din ogoarele vecine, însă imbuteliată în sticle de ulei. De ce?...”

Pentru că uleiul inobilează, tovarășe Stoleriu! Ori-cum, dacă faceți socoteala cît costă apa, berea și uleiul, vă veți convinge că paguba dumneavoastră-i curat... ciștig!

UN GRUP DE DAMENI CINSTIȚI din Aleșd, jud. Bihor: Sîntem locatari ai cartierului de blocuri din Aleșd... și mai sîntem și înecați în mizerie, nimeni nu ia nici o măsură pentru transportarea gunoierii dintre blocuri, s-au construit boxe pentru așa ceva, dar gunoierii se aruncă pe lingă ele...”

Mare belea pentru biografiile dumneavoastră! E bine că v-ați adresat nouă, dar — momentan — nu putem nici noi să vă facem curățenie în jurul blocurilor, nici să vă ducem de mîna la boxe și să vă arătăm cum și unde trebuie să aruncați gunoierii. Pînă ne facem oleacă de timp pentru dumneavoastră, dragilor, iubiților și cinstiților, puneți sare. Vă mulțumim, totuși, pentru încredere.

AURELIA RISTEA, Turda, jud. Cluj: „Contractul de cumpărare a unei locuințe mi-a fost onorat cu un apartament alcătuit din : cîteva găuri drept camere și anexe, ferestrele-s bătute-n cuie sau legate cu sirmă, mozaicul nu-i finisat, linoleumul este ascuns sub vopsele, prizele din boxe lipsesc etc...”

Pardon! Nu înțelegem de ce-i spuneți... apartament?! Această-i caricatură. Normal, trebuia să-l atașați, cu o clamă, la reclamație și-l publicăm ca atare.

ZAHARIA CIULEI, Chitila, Sectorul agricol Ilfov: „Am cumpărat citronadă „Turist” ambalată în picuri. Termenul de garanție este de șase luni, dar Cooperativa Chimică nu a indicat data fabricației. Dare, ce vîrstă să aibă citronada aceasta?”

Neică Zaharie, la grea încercare ne puneți. Presupunem că, fiind de genul feminin, citronada dumneavoastră trebuie să aibă 29 de ani și ceva...

DAN GĂRĂGĂU, Pitești: „Am absolvit 4 clase elementare... nu am calificare... nu am vechime în muncă... nu sînt căsătorit, tata este pensionar, iar mama casnică... Mi s-a desfășurat contractul de muncă de la întreprinderea de motoare Pitești și mi s-a oferit loc de muncă la I.L.F. Pitești... și vă rog pe dumneavoastră să mi se dea loc ușor de muncă, să nu se mai ia nimeni de mine, deoarece sînt nervos din boală!”

La calificarea, studiile și vechimea în producție cu care vă recomandăm, un loc de muncă mai ușor și mai dădora de vitamine decît la I.L.F. nu înțelegem unde s-ar găsi. Faptul că nu aveți nevastă este, într-adevăr, înduioșător, dar insuficient pentru a vă promova inginer, profesor, doctor, magistrat. Nici măcar director!

A. ANDRONIC

- Ei, și cam acestea ar fi
cauzele producerii timpilor
morți în producție!

CATRENE LA ZI

MUNCI ȘI PORUNCI

*E primăvară în ianuarie sau nu,
Precum zicea un cînt odinioară,
Mai important e-acuma ce zici tu —
Cel care-aduci prin muncă primăvară.*

*Metalul dă sub mîna ta în floare
De știi a-l meșteri, cum se cuvine,
Și rouă este stropul de sudoare
Cînd frunțile sînt de broboane pline.*

*Frumoase jocurile populare
Cînd sînt la locul lor și la soroc,
Dar farmec în producție nu are
Acel păgubitor „sîrba pe loc“.*

*Materii, combustibili și-ncă alte
Poți economisi oricînd, cît vrei,
Arzi însă la temperaturi înalte,
Nu fă economie de idei.*

Spiritul critic revoluționar

NICULAE STOIAN

Glorioasa aniversare a 65 de ani de viață și a peste 50 de activitate politică prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele României, prilejuește celor mai diverse categorii de oameni ai muncii reflecții pline de recunoștință față de personalitatea și gândirea sa atotcuprinzătoare, între trăsăturile fundamentale care ni se relevă fiind și spiritul său critic dialectic, profund revoluționar. Dacă ne gândim bine, fără un asemenea spirit critic clarvăzător nici n-ar fi fost posibilă vasta operă de înnoire a însăși concepției politice după care se călăuzește partidul nostru în cei aproape 18 ani de cînd la cirna sa se află eminentul gînditor și militant comunist, patriot atît de profund român în tot ceea ce întreprinde pentru țară și popor pe plan intern sau extern.

De la documentele congreselor și conferințelor naționale ale partidului, desfășurate din 1965 incoace la dialogul de lucru purtat în mod sistematic cu oamenii muncii direct în întreprinderi și instituții, întreaga sa activitate este străbătută de acest spirit științific, realist, care depistează și înlătură cu curaj tot ceea ce e învechit, tot ceea ce și-a trăit traiul, cum singur obișnuiește să spună cu o vorbă din popor. Prin orientarea neslăbită pe care i-a dat-o, partidul nostru a devenit astfel o adevărată avangardă a noului, nou care se impune ca urmare a întuirii contradicțiilor care apar într-un domeniu sau altul și a unei lupte tenace în această direcție creatoare.

Beneficiarii acestei ferme orientări în aprecierea realităților sociale sînt fără îndoială și oameni de litere și artă, scriitori și artiști din toate genurile de creație chemați ca prin însăși vocația lor să reflecte viața și munca din patria noastră. Oamenii scrisului — și printre aceștia cei mai direct și mai imediat angajați în această operă — gazetarii, nu pot să nu prețuiască în cel mai înalt grad răspunderea cu care au fost investiți de a reflecta în mod curajos, dialectic adevărurile vieții, de a le reda în toată plenitudinea lor.

Din multele referiri ale secretarului general al partidului la atribuțiile ce revin presei și altor mijloace de informare în contextul societății noastre iată una, în care e formulat cu claritate spiritul critic necesar în această direcție: „În acest sens dorim ca toate mijloacele de informare să abordeze mai larg problemele dezvoltării societății, bineînțeles cu contradicțiile ei, să ia poziție critică față de fenomenele negative, să contribuie la clarificarea problemelor dezvoltării societății noastre“.

Ca revistă de satiră și umor, publicația noastră n-a putut aborda decît cu maximă luare-aminte asemenea remarci și indicații, extrem de fructuoase pentru exercitarea unui salutar spirit critic, fără de care funcția socială a unei instituții cu specificul nostru ar fi complet anulată. S-au creat astfel premise dintre cele mai fertile pentru afirmarea tuturor genurilor de care dispun satira și umorul în terapeutică educativă pe care o întreprind. Spiritul critic revoluționar promovat cu consecvență de secretarul general al partidului în întreaga activitate din țara noastră e larg deschizător de orizonturi pentru oamenii scrisului și ai penelului, înlesnind astfel capacitatea creatoare a acestora în a înțelege înainte de toate problemele cu care se confruntă societatea noastră într-o etapă sau alta de dezvoltare. Același spirit realist și clarvăzător a permis și permite orientarea în descifrarea complexelor și uneori incilicelor fenomene ale vieții internaționale.

Nu mai departe decît documentele recente Conferințe Naționale a partidului, îndeosebi Raportul prezentat și cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, amplele dezbateri care au avut loc pe marginea lor, sînt de un neprețuit ajutor în înțelegerea drumului pe care l-a străbătut și îl străbate societatea socialistă românească, a schimbărilor care s-au produs în cadrul ei ca și în viața internațională, a măsurilor ce se impun pentru a naviga cu mare atenție, cum atît de plastic s-a exprimat conducătorul partidului și statului nostru, spre a asigura înaintarea patriei noastre către piscurile mărețe ale comunismului.

„Presa, radioteleviziunea, toate mijloacele de informare în masă, literatura, teatrul, cinematografia, celelalte arte, care se adresează maselor de milioane de oameni — a spus secretarul general al partidului, referindu-se în mod direct la domeniul în care lucrăm — trebuie să abordeze în spiritul ideologiei partidului, problemele existente în societatea noastră, să ia poziție fermă față de diferitele aspecte negative, să pună pe primul plan propagarea principiilor și concepțiilor revoluționare ale partidului nostru despre lume și viață. Ele trebuie să inarmeze tineretul patriei, întregul popor, cu teoria luptei revoluționare, dezvoltîndu-le hotărîrea fermă de a învinge orice greutăți, de a asigura mersul neabătut înainte al patriei noastre pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație.“

Profund recunoscători pentru aceste mobilizatoare indicații, oamenii care lucrează în presă, printre care și redactorii și colaboratorii revistei noastre, odată cu omagiul pe care-l aduc acestei adevărate sărbători naționale care este aniversarea conducătorului nostru mult stimat și iubit, odată cu urările de viață lungă și de sănătate nezdrucinată și neistovită putere de muncă, se angajează să dea curs acestor înalte comandamente patriotice-revoluționare, care fac din noi cu adevărat ostași ai partidului, bine înarmați în bătălia pe care o dă întregul popor pentru propășirea socialistă a României.

Seara pe trepte

VALENTIN SILVESTRU

NUVELĂ PSIHOLICĂ

Stăteau pe scara de gresie a verandei, în amurgul învăpăiat, pipăind cu privirea orizontul curb. Ascultau o mierlă pierdută în desiş. Tăceau. O tăcere de coral.

El trăia un sentiment tulbure, amestec de blazare cinică şi entuziasm călduţ, ceva care-l stăpâna şi-l aduna iarăşi, strivindu-l ca o roată de cauciuc moale, a cărei urmă o simţea în carne, însă fără durere. Îşi aminti, pe neaşteptate, de Stavroghin: oare o confesiune îl va elibera? Izbăvirea vine desigur prin mărturisiri, unchiul Feodor Dostoievski rămâne unic în privinţa asta, dar, ha, ha, — şi un ris interior mut îl scutura pentru o clipă, dînd o convulsie bizară umerilor săi largi — dacă ea va înţelege cumva contrariul, adică încercarea de a masca prin cuvinte o stare interioară confuză, bătrînul Wundt spusese ceva în acest sens, înaintea lui Freud, iar Jung confirmase experimental, nu, nu, şi-apoi ea era, poate, o bovarică, se gîndea la plăcerea ei, nu la durerea lui. Un liliac întunecat zbirii deasupra lor, femeia îşi incolăci, de spaimă probabil, picioarele şi-şi umezi buzele, ochiul lui de bărbat în toată puterea cuvîntului nu-l putea înşela, da, da, ea se temuse o clipă, fiindcă numai deocînd se claustră iarăşi în muţenie, bătîndu-şi rar genele lungi, ca nişte elite, şi suspinînd uşurată. El îi privea braţele goale, cu cite o gropiţă senzuală la articulaţia osului cubitus, părul uleios ieşind de sub basma, tăietura fină a gîtului ogivindu-se spre umăr. Semăna puţin cu Fomarina lui Rafael, o văzuse la Dresda şi nu se putuse desprinde şase ore de pinză, madona sixină, he, he, şi papa lului travestit în călugăr, prăbuşit în adoraţie în genunchi la picioarele ei fine ca nişte campanule, ar fi vrut atunci să audă psalmi, Bach, Palestrina, Montecuculi, nu importă ce, ceva cald şi fluid care să-l înfăşoare ca fularul de mătase ce îl

aruncase în jurul gîtului, la Singapore, contesa belgiană nebună ce-l înhăţase ca pe-un lift-boy, murmurîndu-i totuşi pierdută, strofe întregi din Shelley pe de rost, însă aici, în seara aceasta de aramă coclită, pierdută între dealuri copleşite de fagi, nimic nu-l mai putea zdruncina, amintirile pierreau treptat, şi ea, stînd cu o treaptă mai jos, pe scara aceea de piatră confuză, într-o arcuire excitantă a trupului scund, fără talie dar de o svelteţă surprinzătoare în întregul său, în termenul abia perceptibil al pielii sub rochia uşor înfiorată de boarea serii, parcă evitînd să-l privească şi totuşi ţinînd palma-i brună atît de aproape de laba lui de urs, atît de aproape încît i-ar fi putut-o atinge dacă ar fi mişcat-o un milimetru! — ce însemnătate poate căpăta un milimetru! cum spusese Gay-Lusac cînd izbutise să măsoare presiunea atmosferică, nu, omenirea nu poate renunţa la fizicieni, ahl deşartă speranţă! poezia ca pînă, sefulcu al speranţelor noastre, — ei bine, atunci năvăli brusc peste el scena citită în George Eliot, cu pastorul muribund şi tinăra lui soţie, fascinată şi totuşi reţraşată, în conacul acela fantomatic şi atît de material, unde se păstrau ecouri din veacul de mijloc, o nu, pe toţi dracii, mai bine în «Spătăria „La Regina Pédauque”», cu un vin bun şi un buştean mare pe foc, alături de papa Anatole France, cu neuitata lui tichie de cărturar bonom!

Se ridică atît de iute încît femeia, care se rezemase, totuşi de el, fără ca vreunul dintr-înşii să-şi dea seama, căzu într-un cot. Ce ai, scumpo, te-ai lovit, te doare? Nu, răspunse ea moale, dar se vede clar că-i vine greu să se ridice, el îi întinse mina, ea se înalţă, trupurile lor se atinseră o clipă, marea mugii, cu toate că nu era prezentă, dar cu imagine subsecventă a psihicului agitat, (desigur ea poate apărea concretă şi

lichidă), un fulger despîcă cerul, din adîncuri se auzi ca o scrişnire ciclopică, totul se estompă, culorile se efesară, în aer pluti o vibraţie neliniştită, ea se desprinsese încet, încălîindu-şi papucii de pislă, pe care-i lepădase cu graţie, în neştiire, unul ajunsese pe ultima treaptă a monumentalei scări, el vru să-l apuce, dar fu încercat, ca o tăietură de brici, de complexul lui Ruy Blas în faţa Reginei, sînt totuşi un plebeu încorigibil îşi zise, apoi brusc simţi cum îi creşte la loc complexul de superioritate, o văzu ca pe o Cenuşărească, îi sună chiar în urechi un pasaj din uvertura lui Rossini „La Cenerentola”, ha, ha, îi veni în minte Tarantella, apoi tarantula, vru să-i strige Lampe-dusa, dar se reţinu cu greu, căci numele ei era Paraschiva şi luînd-o de braţ îi spuse:

— Hai!

Ea dădu supusă din cap, îl urmă pierită, ca în transă, şi se pierdură amîndoi, ţinîndu-se pe după cap şi pe după briu, ca soldaţii şi bucătăresele duminica după-amiază pe aleile Cişmigiului. Administratorul Vilei Scriitorilor îşi ştergea rece ochelarii, spunîndu-i în gînd, de la fereastra lui de la mansardă, „du-te tu băiete pe aceeaşi cărare unde i-a purtat pe atîta înaintea ta.” Iar ei, cu vocea imprecativă a lui Menelau, homeridul Menelau, ce-şi scuipa vorbele turpidei Elena: „iar ţie, dacă te întorci iarăşi tocmai mine la prînz, cum ai obiceiul, îţi tai ziua din salariu, nenorocito, că te-am angajat femeie de serviciu, nu animatoare ocazională.”

Pădurea tăcea şi doar foşnea enigmatic, ca un vâl uriaş de catifea, despre care Byron ar fi scos un singur suspin: ah, vultur al nopţii, înfăşoară-mă!

VA URMA

„URZICA“ TOP - EPIGRAMA 1983

Juriu condus de Acad. ŞERBAN
CIOCULESCU

Concursul lunii ianuarie cu tema:
„Tropa — Hop”!

După primul concurs al anului,
clasamentul se prezintă astfel:

1. MIRCEA IONESCU
QUINTUS (Ploieşti) — 79 p.
- 2-3. CONSTANTIN TU-
DORACHE (Ploieşti),
NELU QUINTUS (Ploieşti) — 76 p.
4. ŞTEFAN TROPCEA
(Brăila) — 65 p.
5. PAVEL CHERESCU
(Sibiu) — 57 p.
6. MIRCEA MATCABOJI
(Cluj-Napoca) — 56 p.
- 7-9. AUREL STORIN (Bu-
cureşti), GHEORGHE CHI-
RILA (Bucureşti), ZENO
TURDEANU (Cluj-Na-
poca) — 55 p.
- 10-12. MIRCEA BOGDAN,
(Bucureşti), DIMITRIE
JEGA (Timişoara), TEO-
DOR CAPOTA (Cluj-Na-
poca) — 54 p.
13. GEORGE PETRONE
(Iaşi) — 53 p.

Unor plimbăreji

Prea des vă-mbie Europa
Şi-apusul cu parfum de shop;
Măi fraţilor, măi tropa-hop,
E cazul să mai tropa-stop!

MIRCEA IONESCU-QUINTUS

Automobilistică

Ori ai terminat benzina,
Ori rămii în cite-un hop,
Uite-aşa e cu maşina:
Cînd la trap, cînd la Ciclop!

TUDORACHE CONSTANTIN

Stare poetică

Cînd ai în cap idei cu snopul
Dar vrei să pari mai incifrat,
O-ntorci pe „sensul figurat”
Şi hopa!... tropul.

GEORGE PETRONE

Favoritul

Pentru tema TROPA-HOP
Dacă-ar concura la top
Şi vecinul meu din bloc
Ar intra pe primul loc.

ZENO TURDEANU

Previziune

Am citit în horoscop,
Cum va fi cu Tropa-Hop!
Eu voi face Hopa-Trop,
Alţii însă... Hopa-n top

FLOREA ŞTEFĂNESCU

Urzica Top-Epigrama

Am sperat că prima temă
Nu-mi va face vreo problemă
Dar căzui la „Tropa-Hop”
Din Pegas... direct în plop!

N. PETRESCU-REDI

Epitaf unui concurent la temă

Altfel zarul a căzut.
Nu-şi atinse, bietul, scopul:
Peste „trôpa” a trecut,
N-a putut să treacă „hop”-ul.

VASILE TACU

Fată nerăbdătoare

Iar mă duci cu săptămîna,
Nu-ţi dă mina să-mi ceri mina:
Ne jucăm de-a „hopa-tropa” —
Uite popa, nu e popa!

TRAIAN MARCU

Regrete eterne

Epigrama asta n-are
Şanse să ajungă-n top:
A plecat cu poştă, care
Ştim că merge... Tropa-Hop!

IONEL BAHU

Operativitate

Între I.C.R.A.L.-ul meu şi bloc
De-o săptămîină-alerg... pe loc:
Echipa vine... Tropa-Hop
Iar apa curge în... galop.

GEO CIOLCAN

Nedumerire

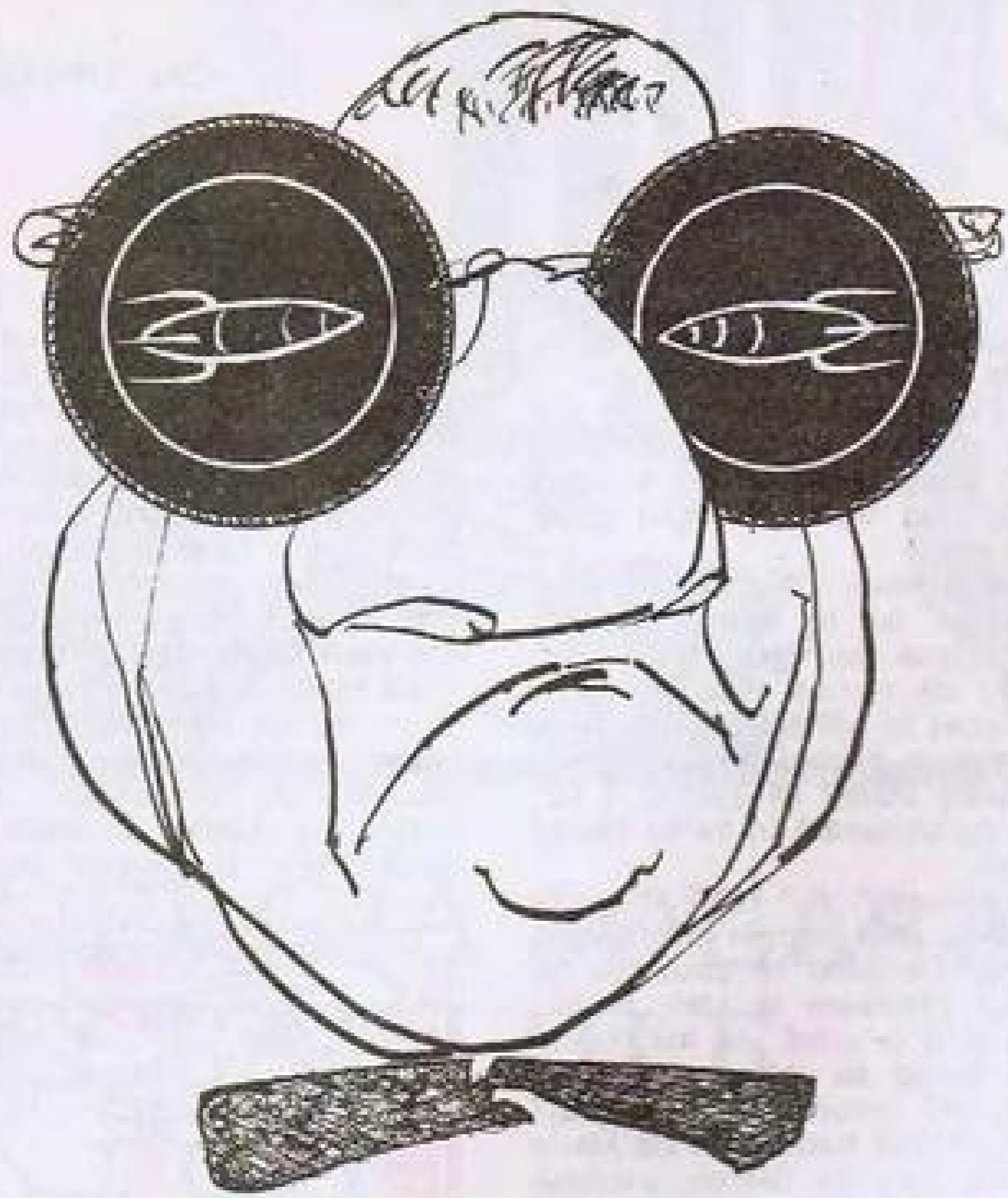
Cîndva un şlagăr „Tropa-Trop”
Acum o temă... „Tropa-Hop”;
Se-ntreabă omul cu sfială,
Ce-o fi cu-atîta... tropăială?

CONSTANTIN BARĂU

NOTA: La subiectele la liberă ale-
gere nu se impune ca toate cele
cinci epigrame să fie pe o singură
temă.

M. GION

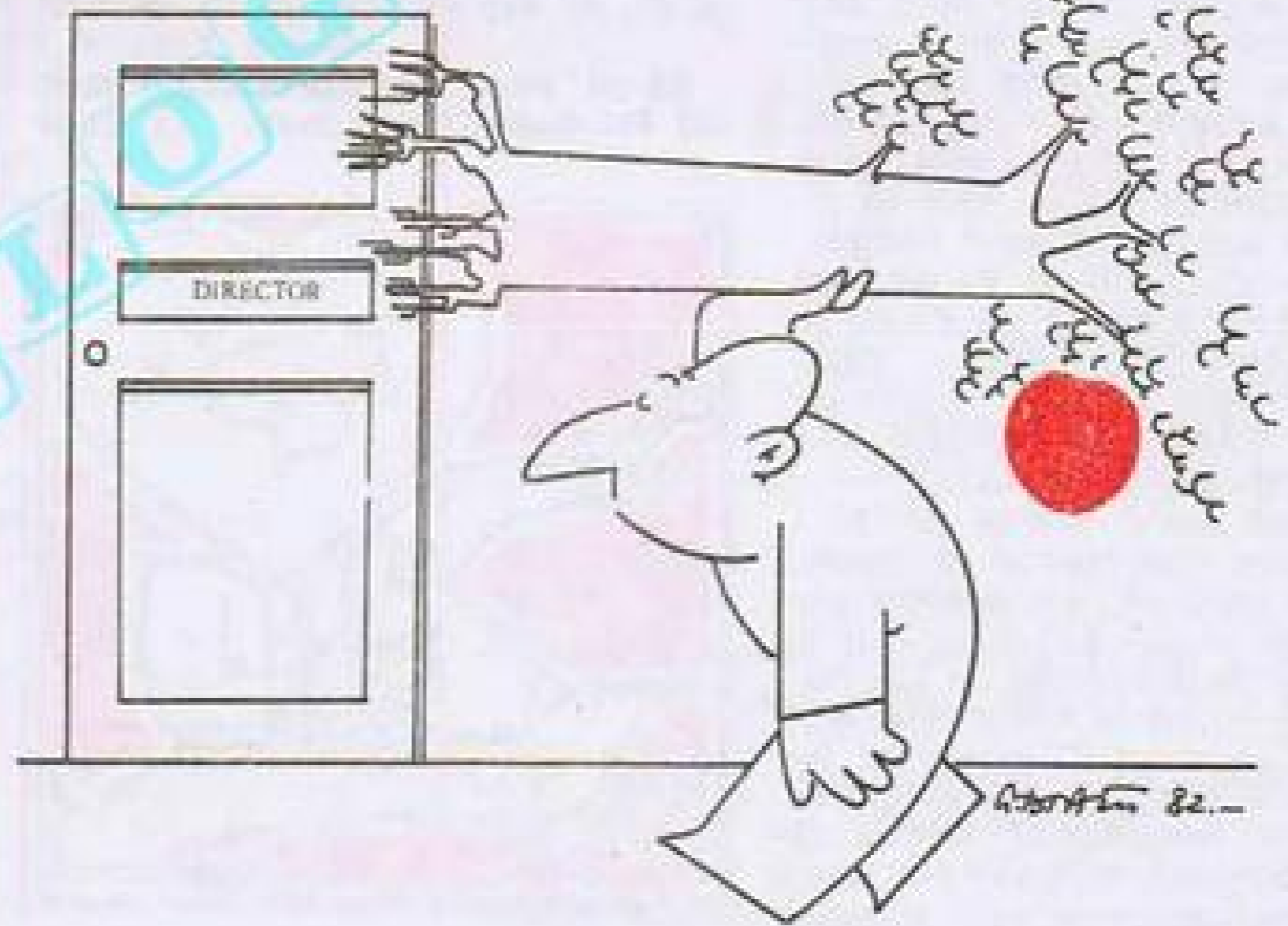
VIORTEL TEOC-NASTA

GABRIEL BRATU

N. VIZITEU

Directorul a cerut un măr

ÎNTINDE-TE CÎT ȚI-E PLAPUMA !

C. GAVRILĂ-GAVCO

Ce este escrocul și ce vrea el. Se zice că într-o bună zi (așa se numesc zilele când oaspeții vin invitați), fratele Sucă a fost consultat într-o chestiune extrem de spinoasă: „Există șmecheri?” La un test atât de profund a formulat un răspuns la purtător, fiind divulgat în scris abia acum și aici: „Nu există șmecherii! Totul depinde de fraieri!”

Din această categorie se desprinde, triumfător și amabil, escrocul. În funcție de partenerul dornic de chilipir, are de toate pentru toți: mașini, unchi la ICRAL, butelii de aragaz, costume de ginerică; în ograda lui mișună cîini de rasă, maimuțe, hipopotami, papagali; în arborile lui genealogic intră toți șefii, obținerea aprobărilor fiind, pentru el, un fleac; în plus, este dotat cu o inimă de șapte persoane, aptă să reziste iubirii eterne a tuturor Matildeilor focoase (focos fiind, de această dată, un termen civil); nu se dă în lături să ofere garsoniere pe Marte și locuri de veci în Lună, căci la taraba lui imaginară expresia „nu avem” nu e de conceput.

Pentru ce toate aceste sacrificii intru salvarea aproapelui? Ia, acolo, o mină de bani; citi are clientul, niciodată mai mulți. Atît banii, cit și clienții l-au făcut celebru pe Ion Rațiu din Iași, cu peste 400 escrocherii la activ. Tot el l-au determinat pe Ștefan Samuilă din Brașov să inventeze cîteva herghelii fantomă, la care au cumpărat acțiuni o sumedenie de reprezentante ale sexului slab.

În control, un igienist voluntar. Mihai Costăș din Constanța, str. Sarmisegetuza nr. 52, era tare nemulțumit: localurile de pe Litoral prezentau serioase deficiențe pe linie de igienă. Ici, colo, își făceau de cap gindacii de bucătărie, femeile de serviciu începeau să se jeneze să mai măture, șefii de localuri aveau grijă mai mult de ținuta proprie decît de interioarele și exterioarele aflate în directă responsabilitate. „Aici e nevoie de o mină energică! și-a zis Mihai Costăș, necăjit pe cei de la Sanepid. Îmi voi lua eu această dificilă sarcină!” Numai lista lui cu localuri controlate și șefii „amendați” ar umple o pagină a revistei! Escroc, escroc, dar **amenziile** erau date pe drept, chiar dacă banii nu au ajuns niciodată la buget.

Mai apoi, s-a călătorit spre Botoșani, unde a luat țigul în control de la o margine la alta: „Să ne trăiți, tovarășu’, recunoaștem... am greșit cînd am primit în chirie nenorocii aceștia de șoareci, care joacă fotbal cu dopurile de la sticlele de bere. Da’ nu sînt ai noștri, aparțin obștelii!” „Ai voștri sau nu, plățiți!” nu se lăsa înduplecat consecventul igienist. Plăteau sărmanii comercianți, că aveau de unde! Cînd a ajuns la unitatea „Gospodina nr. 3”, din str. Primăriei, pretutindeni domnea o curățenie perfectă, strălucitoare. „Fiți binevenit în mijlocul colectivului

nostru mic dar harnic!” l-a întâmpinat emoționată gestionara Florica Ciucureanu. Escrocul n-avea nevoie de manifestări festive, la el activitatea conta. Fiasco: nici urmă de gîndaci, șoareci ioc! Adevărată farmacie, lipseau doar piramidoanele și aspirinele. Dar ochiul de Argus al lui Mihai Costăș nu s-a lăsat păcălit: într-un frigider a descoperit, în carne și oase, un cocoș. Tocmai bun pentru supă, ciorbă, friptură și alte combinații gastronomice. „Ce caută dihania asta aici?” s-a interesat escrocul. Personalul muncitor feminin, în frunte cu Florica Ciucureanu, i-a explicat ce-i un cocoș și cum poate fi folosit în scopuri pașnice, atunci cînd e jumulit de pene și stă cu picioarele în sus. „Activi și 1.500 lei amendă! Păi se poate: țineți cocoșul în pielea goală, expus în public? pe aici vin și copiii, ce educație le faceți?” Pînă la urmă s-a îmblinzit, mulțumindu-se cu 300 lei. Dar povestea cu cocoșul i-a pus pe gînduri pe cei controlați: nu părea a fi o afacere pentru ștaiful celor de la Sanepid, așa că Mihai Costăș a fost înhățat degrabă.

Astea-s capriciile soartei: precum Roma a rămas teafără grație gîștelor, așiderea Botoșanilor au fost salvați de un cocoș. Și acela jumulit, săracu! Așa-s cocoșii noștri: și congelați își expun punctul de vedere!

Să-mi ziceți pe numele cel mic: Făt Frumos! A fost odată... că dacă

n-ar fi (fost), nici că ne-ar fi trecut prin cap să povestim cele ce urmează... Era Isaia Goicovici, din Reșița, singur cuc: singur la părinți, singur la nevastă, vai de el nefericitul! A făcut ce a putut, a fost chiar și sfînt, ultima dată producîndu-se ca dirijor al corului comunității baptiste din Reșița. De la o vreme se topea pe picioarele proprii, sprîțul nu-l mai bea, mîncarea n-o mai mîncă.

— Mamă, tată și nevastă, simt în mine un dor de ducă ce nu s-a mai pomenit. Pupați-mă, îmbrățișați-mă și fluturați batistele de la ferestre, căci plec în lumea largă.

Merge el, zi de vară pînă-n seară, cu trenul, cu autobuzul, cu telefericul, apostolește. Iar cînd soarele dădea să asfințească, ajunge — trudit foarte — la Oțelul Roșu, taman în poarta tovarășei Zamfira Oprea.

— Bună seara, Ileană Cosînzeană!

Știi cine sînt eu?

— Nu! zice Cosînzeana.

— Eu sînt Făt Frumos în carne și oase și am inima plină de doruri!

— Ce spui?!

— Pe cuvîntul meu! Și nu mă mai fierbe atît că mă tolesc.

— Bine! spune Zamfira Oprea, bag de seamă, avea ea o presimțire că-i pică un crai cu blugi la drum de seară. Intră în casă, Fătule, Frumosule, și fă-te comod. Minte-naș îți pregătesc cina să te întremezi!

— Menajează-te, Cosînzeano, căci nu-mi place să te știu la bucătărie

printre cratițe. Cu tine am gînduri mari: dă-ți jos ciorapii, scoate banii din ei, și hai la restaurant, că ard de nerăbdare să te scot în lume.

După trei zile, vreme în care s-a întremat cu calorii în valoare de 3.500 lei, Isaia Goicovici s-a rumenit în obraji, însă inima îi tinjea după zări albastre.

— Idealul meu, Cosînzeano, este de milioane, iar tu te-ai prezentat doar cu cîteva mii! Nu plînge, căci suferința-i de partea mea?

Și a plecat în lume. Zi de vară pînă-n seară, a purces la Logoj, iar cînd soarele stătea să apună, a căzut frînt de oboseală în calea Mariei Gherghina.

— Știi cine sînt eu? Făt Frumos în persoană! Și încă inginer și ofițer pe de-asupra. De cînd te caut, să nu mă-ntrebi! Intrasem la idei, te găseam eu pînă la urmă, nu mă lăsam. Eu cînd încep să iubesc, apoi iubesc, nu mă încurc, ce părere ai?

— Hai, nu mă tulbura! A zis Maria Gherghina, bag de seamă, avusese și ea o presimțire că n-o să doarmă singură. Intră în casă, suferîndule, și spune-mi cu ce să-ți potolească arșița... comprese, vată termogenă...

— „Uischi”, Cosînzeano, la nevoie mă mulțumesc și cu coniac. Prișnițele și medicamentele distrug organismele sensibile.

Și-au jurat fierbinte dragoste eternă și altele. Două luni a durat amorul cel mare, dar mai ales cel 20.000 lei din pușculița Mariei Gherghina. Iar cînd iubirea lor nu a mai avut o bază materială corespunzătoare, l-a copleșit melancolia:

— Am o inimă de cursă lungă, Cosînzeano! Muncește, economisește, dacă vrei să-ți mai trec pragul. Pa, scumpo, plec pe calea aerului, tristețea-i de partea mea: de la tine mă așteptam la mai mult.

S-a călătorit Isaia Goicovici prin București, Brad, Motru... Pretutindeni a suferit sincer, a lăcrimat la pieptul Cosînzelenor locale, laudîndu-se că-i inginer, că-i doctor, că-i maior, dar posibilitățile lor se aflau mult sub cota pretențiilor.

Cînd a ajuns la Timișoara, abia i se mai țineau tefere, sub pielea proprietate personală, oasele din dotare. Arăta ca o mumie de faraon.

— Știi cine sînt eu? a întrebat-o pe profesoara Vodislava Danilov.

— Ramses al II-lea?!

— Nuuu!

— Horia Căciulescu?!

— Nici! hai, ghicește, și-ți dau

inima mea cu tot aparatul circulator.

Sînt Făt Frumos fiul. O cit te-am visat, Cosînzeano! Tu ești salvarea mea, chiar dacă-ți lipsește sirena și lampa girofar.

Profesoara Vodislava Danilov nu era superstițioasă, nu i se arătaseră semne în sensul unui amor fulgurator, dar — ca orice femeie citită — cunoștea atîtea iubiri celebre, de la prima arătare... În patru luni, 38.000 lei a costat-o inima plină de doruri a lui Isaia Goicovici. Și iar l-a apucat melancolia...

Cînd a fost chemat să dea ochi cu subsemnatul, escrocul a rămas uluit de pretențiile femeilor:

— Cum o să le restitui banii?...

Păi, experiența de viață, pe care au cîștigat-o datorită mie, nu are nici o valoare?

— Lovituri sub centură. Toate-s frumoase pentru unii, tragice pentru ceilalți, depinde cine-i cu investiția de inteligență și cine cu punga fără lacăt. Dar ce se întimplă cînd dau nas în nas energii egale sau apropiate, adică pătrund pe aceeași țară mai mulți pofticioși de parale de alții muncite? Lupta e crîncenă, profitul trece de la un escroc la altul, balanța se înclină ca acele unei busole

dereglate.

Aflat pentru refacerea forței de muncă la Eforie Nord, Ioan Cercel Tătaru, de loc dinspre Udești-Suceava, angajat la Cooperativa „Instalatorul” București, a avut fericirea să-l cunoască pe Costache Fetcu, profesor în Botoșani. S-au întreținut cordial la o bere pe faleză, ajungînd la concluzii reciproce avantajoase: Ioan Cercel Tătaru i-a destăinuit că are mari relații la Ministerul Muncii (juca table, în fiecare zi — pretindea el —, cu un ministru adjunct), deși habar n-avea unde-i ministerul cu pricina, iar profesorul Costache Fetcu s-a lăudat că toate oile din nordul țării îl cunosc personal și

abia așteaptă să-și lepede pielea în brațele lui Ioan Cercel Tătaru, să-l îmbrace-n blănuri asemeni lui Charlot după ce s-a întors din Alaska. Rîdea, în sinea lui, Ioan Cercel Tătaru (numai la Ministerul Muncii nu promovase pe nimeni!), hohotea, pe-nfundate, Costache Fetcu (el, ditamai cadru didactic, să fie confundat cu responsabilii de stîna?!)

Bat palma ca doi geambași de profesie, apoi se întîlnesc la Botoșani, unde Fetcu face rost, totuși, de cîteva gloarse de piei. Plătește Ioan Cercel Tătaru, în două reprize, 1.000 și 1.851 lei, iar blănarul Gavril Simionca, mai de milă, mai de silă, argăsește-cîrpește caricaturile acelea de piei. Cu asemenea marfă vine bucureșteanul la nevastă-sa, să vadă ce chilipir i-a căzut pe cap.

— Chilipir pe capul tău?! se miră femeia cînd scoate la lumină bazonile cu păr, procurate de profesorul Fetcu.

— M-a lovit sub centură, ticătosul! bagă de seamă Ioan Cercel Tătaru și se repede la poștă unde bate o depeșă: „Dom’ profesor, ți-am găsit post la Ministerul Muncii. Trimite urgent 5.000 lei...”

„E nebun! Eu îl trag pe sfoară, iar el mă servește pe tavă!” și-a spus Fetcu, expediind degrabă cei cinci mii de lei. Apoi, înfilit ca un ginerică, a descălecat în București să ia postul în primire. Omul cu „relații”, Ioan Cercel Tătaru, și-a șters liniștit palmele pe turul pantalonilor și i-a glăsuț, clar, lui Fetcu:

— Auzi, bă, telectualule?! Tu nu ai priceput cu ochiul liber că dau cu bidineaua? De unde vrei să am relații acolo... sus?!

— Escrocul! l-a mingiat Costache Fetcu.

— Cine zice, ăta e! Aveau dreptate amîndoi!

Aproape că nu mai este loc pentru morală și concluzii; din păcate, în materie de escrocherii, acțiunea continuă.

ENERGIA SOLARA ȘI CEAIURILE

MIRCEA HORIA SIMIONESCU

Tocmai mă pregăteam să scriu o tabletă foarte lirică pe tema ninsorii, subiect ce mă pasionează din fragedă copilărie, când am fost întrerupt de apariția în cadrul ferestrei a unui D.Z.N. de mărimea unui dulap. Cum locuința mea se află la etajul cinci, această apariție m-a tulburat mai puternic decât dacă în cadrul aceleiași ferestre ar fi frânat o motocicletă cu ataș și din ea ar fi descins rudele mele de la Deva. Era duminică, zi a surprizelor, mă puteam aștepta la orice.

— La fereastra mea... Un obiect... Ceva masiv, plutitor, senzațional, am îngâmat, la bucătărie, unde familia începuse de câteva minute ședința săptămânală de curățat morcovi.

— Trebuie să fie băiatul lui Manolescu, a fost de părere nevasta-mea. Se antrenează pentru concursul de alpinism...

— Presupun că e plapuma loneștilor, a spus soacra-mea.

— Nu, nu: corpul masiv, plutitor, senzațional e chiar un dulap, a intervenit, competent, Georgică, vărul meu de la Deva, sosit chiar atunci cu motocicleta, împreună cu familia lui amatoare de cinematografe bucureștene. Când am parcat, adineori, dulapul scăpase din frînghii și un bărbat izbutise să-l proptească cu o prăjină, strigând după primul ajutor...

— Dulapul cui? am exclamat în fortissimo, ca să mă audă întreaga suflare.

— Fără îndoială că al avocatului, a spus soacra-mea, expertă în a identifica obiectele zburătoare neidentificate. Nu știi că își modernizează apartamentul? Ieri, la aceeași altitudine, spinzura acolo o mașină de dărâcit împreună cu două patefoane...

— Patefoane?

— În funcțiune... Cu tangouri. Muzica era încântătoare... Pe vremea mea, tangoul...

— Noutățile erau peste măsură de ispititoare, așa că am părăsit grabnic bucătăria și am dat buzna în apartamentul avocatului, ca să mă adăp direct la sursă.

— Ce se-ntimplă, vecine? Aud lucruri senzaționale...

Avocatul, înconjurat de fiii și nepoții lui, s-a grăbit să mă pună la curent cu evenimentele.

— Din spusele lui reieșea că, de când a ieșit la pensie, problema energiei — neglijată mai înainte — îl preocupă arzător.

Trecea drept un risipitor. Cheltuia excesiv. Nu-l preocupase niciodată chestiunea energiei. De acea perioadă nici nu mai vrea să-și amintească. A trecut la reorganizarea întregii familii și, mai cu seamă, a mijloacelor.

— Dar dulapul? Dar mașina de dărâcit? am pus eu capăt explicațiilor, provocând, firește, o explicație mai lămurită.

— Duplul, care e, de fapt, un șifonier, are o oglindă, și-a început avocatul demonstrația. Oglinda reflectă perfect razele solare. Captez energia într-un butoi de tablă. Prin-o conductă...

— Perfect! am exclamat eu, înțelegând din mai nimic întreaga idee. Aveți apă caldă și, dacă șifonierul rămâne bine sprijinit...

— Păi de ce nu? Îl ține de funie, de pe acoperiș, lonică. În funcție de înclinația soarelui, îl orientează Mișu din timp în timp... Nevastă-mea le duce băieților, la orele de masă, hrană caldă, vorbe de îmbărbătare, ceaiuri fierbinți. Energia captată ne ajunge pentru o sută de ceaiuri într-o zi soare.

— E o chestie! am strigat admirativ.

— Păi de ce nu? Invenția îmi aparține. Am lucrat la ea cinci luni, împreună cu colectivul.

— Cu colectivul?

— Da: cu toți cei care au înțeles să mă ajute: cu Georgeștii de la IV, cu Zamfireștii de la VII, cu Marieta de la II... Te-am fi solicitat și pe dumneata, știam însă că preferi soarelui norii și ninsorea lirică... Poet!... Dumitale îți convine să cumperi o instalație de-a gata. Vrei să te bucuri de energia solară, dar să nu transpiri deloc...

M-am simțit umilit, am trecut peste asta:

— Dă rezultate? Vreau să zic: randamentul e mulțumitor?

— Va fi neindoielnic. Cu condiția efectuării unor perfecționări. Nu tot ce-i nou merge de la început, precum ai vrea...

— Adică?

— În momentul de față, ne preocupă cum să-i dăm jos de pe casă pe Mișu și pe lonică. Își termină luni concediul. Dulapul nu poate rămâne fără operatori. Într-o a doua etapă, trebuie s-o eliberăm pe Marieta de la II, casnică, actualmente blocată în debara cu operația de transbordare a apei calde. Ibricul cu care lucrează e oboseitor... Abia într-o etapă ulterioară ne propunem să renunțăm la cazanul cu arzător...

— Folosiți și un cazan?

— Unul de mare capacitate, a continuat avocatul. Din cauză că soarele stă ascuns în nori mai tot timpul. Nu ne putem lipsi de apa caldă promisă locatarilor...

— Și de ceaiuri... am adăugat eu.

— Evident. Mișu și lonică rămân pe acoperiș și noaptea... Șifonierul trebuie orientat din vreme, înainte ca soarele să-și arate fața... În fine, toate aceste perfecționări efectuate, nu ne rămân decât să degrevăm echipa de bicicliști. Cei șase — Scărlătescu, Petrescu, Buiuc, Blăniță, Doicescu și Ipsilanti — dau la pedale din zori și pină-n noapte. E un efort disproporționat față de rezultate: divanul pe care-l pun în mișcare e vechi și greoi. Fără energie electrică, apa se răcește și îngheață. Ei întrețin circuitele pină ce iese soarele. Dar și când iese...

— Căldură mare.

— Evident, de ce nu? Într-o zi senină am ridicat mercurul termometrului la 25 de grade. Un record! Pină la temperatura ceaiului mai rămân câteva linii de trecut. Le vom trece!

Mi-am luat inima în dinți și am îndrăznit:

— Domnule avocat, mai întrevăd o chestiune pe care n-ați prevăzut-o: coborârea șifonierului din fereastra mea. Măgăoaia îmi ia perspectiva, spectacolul ninsorii, lumina naturală. Sint nevoit să stau cu focul aprins în miezul zilei...

— Evident. De ce nu? În proiectul nostru e prevăzută trecerea șifonierului nostru chiar în apartamentul dumneavoastră, unde soarele e darnic. Va trebui să ții fereastra deschisă în permanență... Altfel, randamentul...

— Perfect am spus. Nu e nevoie de prea multe cuvinte spre a mă convinge și a mă trece și pe mine în combinația dumneavoastră. Cu condiția să nu-mi mai aduceți mașina de dărâcit la fereastră.

— Mașina de dărâcit? a exclamat avocatul. Dar aceea nici nu ne aparține. Cu ea lucrează Praporgescu, de la mansardă, care și-a propus să realizeze o centrală termică pe bază de resturi menajere. O fantezie a lui! Nu va reuși. Sint convins, pentru că lucrează de unul singur, pe terasă, lipsit de cunoștințe elementare și de ceaiuri calde... Ceea ce face el e departe de ultimele cuceriri ale științei în materie...

Georgică, vărul meu de la Deva, ar fi vrut să fie cooptat și el în afacere. Ne-am spus cu toții: el, în motocicleta lui, poate merge la soluții eoliene, știind că — în viteză — motocicleta produce curent și poate pune în mișcare și o moară de vânt...

TUDOR GEORGE

BACANALII SINGAPORENE

Sonete

Desen de NUNI ANESTIN

Invidie

*S-a reîntors ciocănițoarea Woody,
Vrtej, dintr-un copac într-alt copac,
Ciupind furnică, vierme ori gândac,
C-un ritm de pianist - noi fugi, preludii!*

*Și io băteam, ca ea, c-un dești: țac-pac! -
Dactilograf de casă, fără studii -
Tot ciocăneam, sperînd că-n toiul trudii
La viermănoase versuri vin de hac!*

*Dar n-am putut, nicicînd, pe biata-mi coală
Să-nșir, ca ea, atîta căpială -
Să-mi scot din scoarță, din circumvoluții,
Cum scoate ea viermușii-n cioc - drăguții!*

*Vai! N-am să pot, zmintit cum mă vedeți,
Să dau, ca ea, cu capul de pereți!*

Turnir

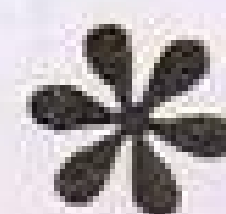
*Zmintiții guguștiuci se bat, se zbat,
Se ciondănesc, fac cremeni din aripe
Izbindu-se-n amnar, au chef să țipe
Și guruie, într-un turnir turbat!*

*Se bat, probabil, pentru niscai tipe
Din neamul lor cu gîtul colerat!
Or pentru spațiu? Pentru-un dumaticat?
Ce zarvă-n confruntări stereotipe!*

*Ce guguștiuc burghez, dacă s-ar bate
Așa, din pur instinct de proprietate!*

*În lupta dîrză cade cîte unul:
Ăl de-a rămas pe ram, ăla-i stăpînul!*

*Ci-i loc în codru stolu-ntreg să-l pui,
Dar Una-i creanga guguștiucului!*

Biblioteca de cărți utile

STELIAN FILIP

PORCUL

ȘI
MĂRGĂRITARUL

Dacă porcul
Nu e-n stare
Să-și dea seama
Ce valoare
Are
Un mărgăritar
Și-i capabil
Chiar să-l roadă
Cu-alte boabe,
La grămadă,
Pentru asta,
Lucru garantat,
Nu-i mărgăritarul
Vinovat!

REUȘITĂ

Comparativ
Cu ceilalți,
Și el
S-a afirmat
Într-un anume
Fel:
A reușit
Mereu
Să dovedească
Cum că e om
De-o mare
... Micime
Sufletească.

ESOP

Marele noroc
Al lui Esop
A constat
În faptul
Că oamenii
Nu i-au luat
Înțelepciunea
În serios
Și nu l-au făcut
Împărat.
Cine poate
Să țină minte
Toți împărații
Lumii?

Un cetățean, îmbrăcat în haine de gata, a cărui înfățișare nu spune, se înțelege, mare lucru, fiindcă astăzi, cum s-a mai remarcat, există atîția profesori cu maniere de negustori și în consecință, atîția negustori cu aerul abstract al unor universitari care tocmai l-au citit pe Joyce, merge agale pe o ulicioară povîrînită și pustie, uitîndu-se din cînd în cînd la pagina de anunțuri a ziarului local.

Omul caută un apartament situat pe stradă Ghiventului, fostă Empedocle (fil. gr.) și-l găsește, în sfîrșit, la etajul unei case demodate ori, mai curînd, nefîngrijite. O clădire întunecată, pierdută în fundul unei curți, la care duce o alee cu asfaltul pe alocuri spart și biruit de ierburii.

Într-o astfel de curte ai să întîlnești, aproape la orice oră a zilei, un bărbat în vîrstă, dar încă în putere, preocupat să curețe uscăturile unor tufe de trandafiri. Un om atît de cufundat în lucru încît nu observă nici cine intră în casă, nici cine iese de acolo.

Cetățeanul descoperă, în sfîrșit, casa și bagă ziarul în buzunar.

Ca să miște poarta de fier forjat, o împinge pur și simplu cu umărul. La intrarea în clădire există o ușă groasă de stejar pe care, de asemenea, se ostenește s-o urnească. Străbate pe urmă un hol, din cele pe unde odinioară se puneau statui, trece pe sub cîteva bolți coșcovite, prin dreptul unor dulapuri mirosind a unsoare și a rugină și, firește, urcă o scară. Iar scara îl duce înaintea unei alte uși, mărețe și sumbre, cum doar prin cazarmile clădite la începutul veacului se mai văd.

Astfel de case nu se mai construiesc de mult. Privești în jur, te simți, dumnezeu știe ce, nițel înfricoșat și te întrebî: ce fel de oameni or trăi aici?

Cetățeanul sună, sună și după o vreme, cînd aproape că-i gata să renunțe, i se deschide.

— Bună ziua, zice el. Am venit pentru anunț.
Persoana care-l întîmpină e un bătrînel mărunt și supt, cu o față cenușie, nefiresc de lungă. Poartă ochelari negri, papion negru, vestă neagră și, în general vorbind, ca un cloclu pensionat pe motiv de boală.

Vielele acestora tăcute, cu odăi înalte și afumate, cu multe coridoare și cămări, locuite de oameni trecuți de nouăzeci de ani, cel mai adesea singuri, de bătrîni care poartă tot timpul galoși și-i tirăsc, și-și duc mîna la ureche în timp ce li te adresezi, te fac să te gîndești că, după un număr de ani, oamenii încep să semene cu lucrurile care-i înconjoară.

Deși-i mai probabil altminterea.
Bătrînul îl cercetează pe vizitator, cum s-ar spune, din tălpi pînă-n creștet, nu însă fără un dram de curtenie foarte, foarte demodată.

— De la o anumită vîrstă, gîndește cetățeanul îmbrăcat în haine de gata, totul devine o problemă de principiu.

Bătrînul îl invită să intre, dar lasă ușa întredeschisă.
— Am citit anunțul, spune oaspetele străduindu-se dintr-un început să vorbească tare și deslușit, și am trecut să văd despre ce-i vorba.

Într-adevăr, cei interesați au putut citi în ziarul local „Zări larg deschise”, la rubrica „Vinzări, cumpărări, diverse”, următoarele: „Ofer bibliotecă de cărți utile. Stare perfectă”.

— Cum vă numiți? întrebă bătrînelul ținîndu-și, nu se știe de ce, ochelarii cei negri cu mîna.

— Ce importanță are? Să zicem Dumitrescu.

— Cum vă numiți? insistă plecîndu-și capul bătrînul.
Cetățeanul venit să vadă o bibliotecă plină de cărți utile se recomandă pentru a doua oară, ceva mai tare:

— Dumitrescu.
— Fiți amabil, spune proprietarul bibliotecii, ducîndu-și mîinile pînă la urechi, numele meu e Dumitrescu. Aș vrea să știu cu cine am onoarea.

Dumitrescu simte că n-are de ales și răcnește:
— Dumitrescu!

În curte, pensionarul ce îngrijește trandafirii întîrzie o clipă cu foarfeca în aer.

Un cline începe să latre.
Undeva e trîntită o ușă.

Lucruri, dealtfel, explicabile dacă ne gîndim că ne aflăm într-o curte vastă, pe o stradă puțin ferecată, că e o după-amiază de vară extrem de fierbinte și că-ntr-o casă cu pereții roși de intemperii cineva răcnește cit îl ține pieptul: Dumitre-e-e-scu!

Cit despre bătrîn, el are chef de vorbă.
— Am cunoscut un Dumitrescu în '14. Un domn foarte bine, subsecretar de stat la Ministerul Treburilor Dinafără. Mă uit la dumneata și constat că-i semenî. Da, da, extraordinar ce-i semenî.

Cetățeanul ascultă și n-are nici o părere. Din cînd în cînd se uită la ceas. Apoi privește spre tavan, observă că-i lăsat mult și că fasungul lămpii grele ce spînzură exact deasupra sa e gol. Bătrînul vorbește despre bărbății importanți pe care i-a cunoscut și tînărul se consideră dator să-i atragă atenția că au trecut de atunci șaptezeci de ani. O face polițicos, deși nu-i tocmai simplu să-și păstrezi înfățișarea de om ce respectă opinia interlocutorului și, în același timp, să urli. Să rostesti propozițiuni dintre cele mai banale cu aerul că anunți sfîrșitul lumii.

— ... Prin '24, continuă bătrînul, am cunoscut un Dumitrescu la Ministerul de Război.

— Și-i semăn.

— Nu înțeleg.

— Ați cunoscut un Dumitrescu la Ministerul de Război și constatați că-i semăn.

— Te rog să repeți, cere cam iritat bătrînul.

Oaspetele trage aer în piept, holbează ochii, dar se răzgîndește.

— Dacă ați cunoscut un plugar care se cheamă Dumitrescu, spuse el, ca pentru sine, să știți că era tăică-meu.

— V-aud atît de greu, zice mai moale bătrînul. De la o vreme mi-a cam slăbit auzul.

Cetățeanul venit să vadă o bibliotecă de cărți utile se aproprie de fereastră. Grădinarul e tot la tufele lui de trandafiri. Bătrînul se vaită:

— Nu aud nimic.

— E firesc, v-a slăbit auzul. De fapt, și vederea. Uneori simțiți că vă sufocați. E din cauza inimii. Oasele vă dor, memoria vă lasă, ficatul se umflă, rinichii se usucă.

Casa e goală, sufletul pustiu. Parcă ar trebui să sosească cineva și nu mai sosește. Parcă ar trebui să se întîmple ceva și nu se întîmple nimic.

Bătrînul ține în mîini o carte.

— Romanele, nu mi-e rușine s-o recunosc, mă plictisesc. Eu, ca să spun așa, sînt omul realității.

Dumitrescu dă aprobator din cap. De ce o face e greu de spus.

— Unde am rămas? întrebă neliniștit bătrînul.

— Discutam despre realitate.

— Aveam o idee interesantă, se lamenta și, uite, am pierdut-o.

Dumitrescu se apropie de bătrîn, se apleacă și strigă:

— Sînteți omul realității! Romanele vă plăcușă simțiți că nu mai puteți de singurătate, luați biblioteca. De pildă, asta.

Titlul cărții este: „Sfaturi pentru tîmplari”.

Cetățeanul o deschide și citește prima pagină care cade sub ochi.

— ... Știturele sînt necesare pentru scaunul la stejar e nevoie de cuiele...

Bătrînul e atent, fața lui cenușie arată că e dar de buzit, evident, nu aude nimic. Dumitrescu n-are înțeles și răcnește mai tare decît a acum:

— Cîntam despre știturele! La brad e nevoie de cuiele la stejar sînt bune și cuiele!

Grădinarul, pasionat de trandafirii lui, a auzit acestea dar nu se impacientează. E și fi trandafirii sînt o specie vestită, Rosa Rosae, se crede că e sensibilă la afecțiune umană.

s-au deschis, roșul petalelor seamănă cu roșul florilor plantate de municipalitate prin parcu nu trebuie să ne mire. Multe lucruri, la pînă asemănătoare sau chiar identice, vădesc la dat deosebiri de fond. Grădinarul umblă cu totuși, un spin îi zgîrîie podul palmei. Prudegele și-i sculpă în buruieni.

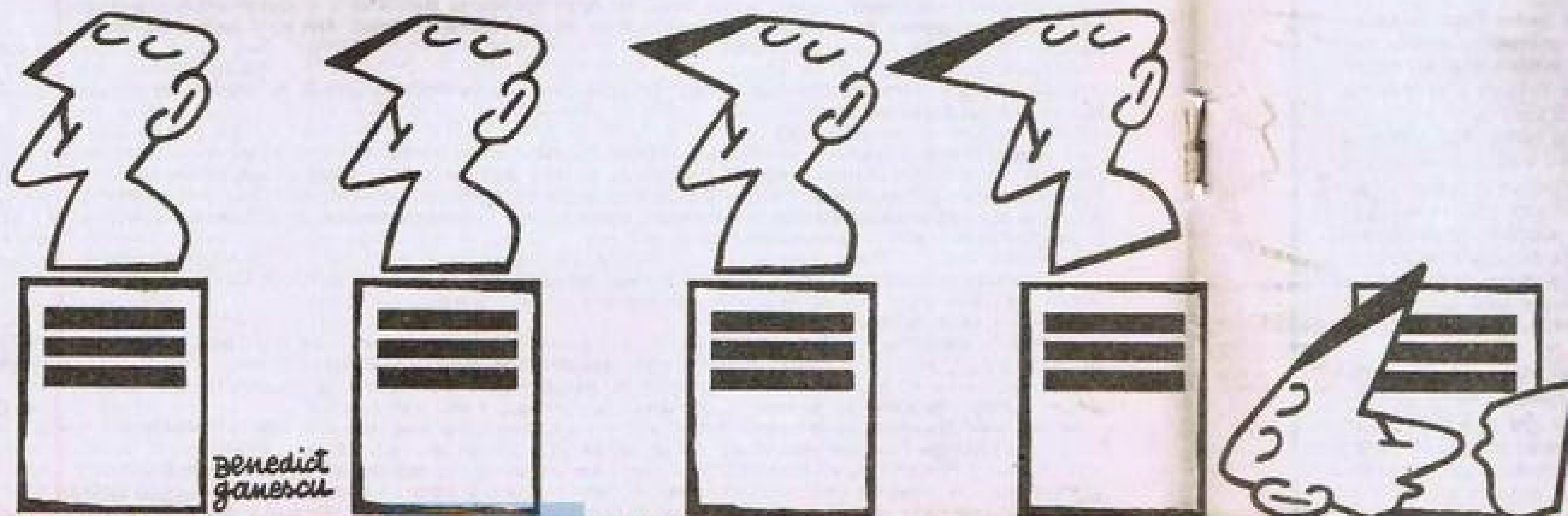
Dacă ar fi un om curios, ar fi cazul să se gîndească la asta, dar acum e preocupat de Buruienile erau cit pe ce să-i sufocă grădina le-ai curățat o dată pentru totdeauna și nou.

Și în casă, cetățeanul tot strigă: „Un strept mort peste planetă” „Ce nuntă în pămîntul Terrei”, „Prin pustul mare, mai era un minz” „au pașaport de ani”, „Iuzia sfîrșește spre grăbrie”.

Dumitrescu, sau cum s-o fi numind, examină biblioteca: o construcție simplă, încăpătoare practic toți pereții. Ferestrele par tăiate direct în cărți, la fel și deschiderile spre camerele alănuindu-se cu întunericul, constată că în încăperea găsește nici o altă mobilă, nici scaune, nici scrinuri, nimic. Într-un raft zărește o farfură răzietă, o furculiță, o solniță, un cuțit. O seacă își sar în ochi, deși în cameră e semîntune de cărți legate trainic, avînd titlurile tipărite lori deschise, pe înălțimea cotorului. Remarcă de dicționare, ghiduri, regulamente, agende tehnice, farmaceutice, medicale, agzrugravi, electricieni, șamotori, hoți de cai.

Există aici și „Cheia succesului” și vestita „marilor averi”, și tomuri mai obscure. De pînă neagră a averilor mijlocii” și una verde, a a nu contează”.

Un perete întreg e plin cu cărți care interz

Șirți utile

— Discutam despre realitate.

— Aveam o idee interesantă, se lamentează bătrînul, și, uite, am pierdut-o.

Dumitrescu se apropie de bătrîn, se apleacă spre el și strigă:

— Sinteti omul realității! Romanele vă pictisesc. Cînd simțiți că nu mai puteți de singurătate, luați o carte din bibliotecă. De pildă, asta.

— Titlul cărții este: „Sfaturi pentru tîmplarii amatori”.

Cetățeanul o deschide și citește prima frază care-i cade sub ochi.

— ... Știfturile sînt necesare pentru scaunele din brad. La stejar e nevoie de cuiele...

Bătrînul e atent, fața lui cenușie arată că e încordat, dar de cîzit, evident, nu aude nimic. Dumitrescu știe că n-are înțeles și răcnește mai tare decît a făcut-o pînă acum:

— Cream despre știfturile la brad e nevoie de știfturile la stejar sînt bune și cuiele!

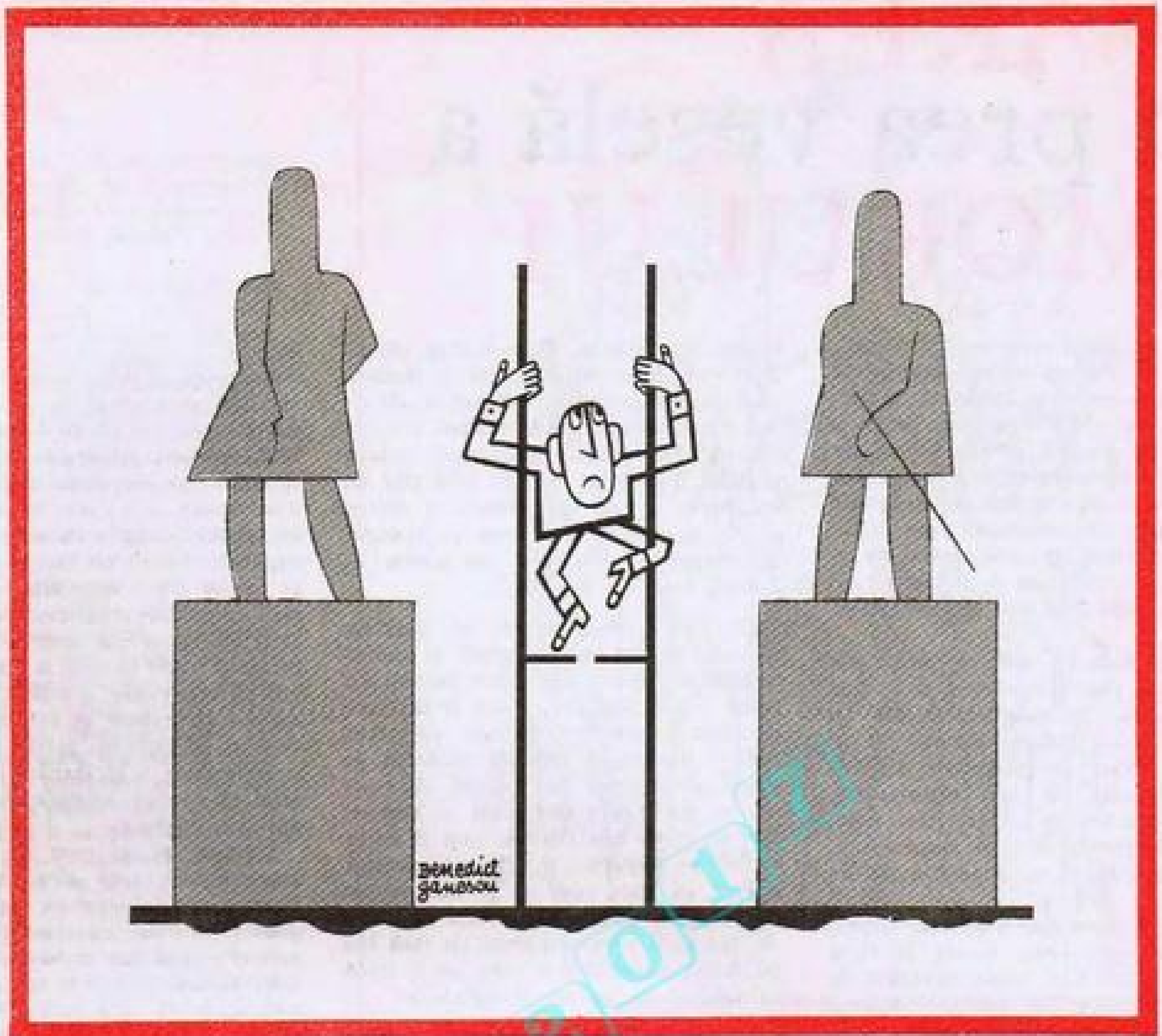
Grădinarul, pasionat de trandafirii lui, ascultă toate acestea dar nu se impacientează. E și firesc întrucît trandafirii sînt o specie vestită, Rosa Rosae, despre care se crede că e sensibilă la afecțiune umană. Bobocii abia s-au deschis, roșul petalelor seamănă cu roșul banal al florilor plantate de municipalitate prin parcuri, dar faptul nu trebuie să ne mire. Multe lucruri, la prima vedere asemănătoare sau chiar identice, vădese la un moment dat deosebiri de fond. Grădinarul umblă cu multă grijă, totuși, un spin îi zgîrie podul palmelor. Prudent, sugerează și-i sculpa în buruieni.

Dacă ar fi un om curios, ar fi cazul să se întrebe ce semnificație au cuvintele ce răzbesc în răstimpuri din casă. „La brad trebuie știfturi” aude grădinarul. Pe urmă, o propoziție fără nici o legătură cu aceasta: „Totul e ficțiune”. Omul îngrijește de trandafirii lui, timpul nu contează, o afirmație atît de categorică — totul e ficțiune! nu găsește la el nici un ecou, cîndva poate o să se gîndească la asta, dar acum e preocupat de altceva. Buruienile erau cît pe ce să-i sufocă grădina, crezi că le-ai curățat o dată pentru totdeauna și ele apar din nou.

Și în casă, cetățeanul tot strigă: „Un ștreang se bate mort peste planetă” „Ce nuntă în pădurea blindei Terre”, „Prin pustiu mare, mai era un minz”, „Secundele au pașaport de ani”, „Iluzia sfîrșește spre gri cu-n dulce brio”.

Dumitrescu, sau cum s-o fi numind, examinează biblioteca: o construcție simplă, încăpătoare, îmbrăcînd practic toți pereții. Ferestrele par tăiate direct în zidul de cărți, la fel și deschiderile spre camerele alăturate. Obșnuindu-se cu întunericul, constată că în încăperea nu se găsește nici o altă mobilă, nici scaune, nici masă, nici scrinuri, nimic. Într-un raft zărește o farfurie, într-altul, răzietă, o furculiță, o soiniță, un cuțit. O seamă de titluri îi sar în ochi, deși în cameră e semiîntuneric. E vorba de cărți legate trainic, avînd titlurile tipărite mare, în culori deschise, pe înălțimea cotorului. Remarci o sumedenie de dicționare, ghiduri, regulamente, îndreptare, agende tehnice, farmaceutice, medicale, agende pentru zugrăvi, electricieni, șamotori, hoți de cai, parchetari. Există aici și „Cheia succesului” și vestita „Carte albă a marilor averi”, și tomuri mai obscure. De pildă, o „Carte neagră a averilor mijlocii” și una verde, a averilor „care nu contează”.

Un perete întreg e plin cu cărți care interzic, n-are im-

Desene de BENEDICT GĂNESCU

portanță ce, un altul cu cărți ce îngăduie totul. Se găsesc acolo tipărituri care-ți spun ce e bine și ce e rău, cum trebuie să vorbești, cum trebuie să te îmbraci, ce trebuie să simți și ce nu-i convins nici măcar să gîndești. Găsești aici sfaturi pentru nopțile albe și pentru cele fără nici o culoare, idei pentru zilele cînd n-ai nici o idee, ocupații pentru momentele cînd îți vine să pui punct la toate, breviar de distracții cumpătate și plăceri rezonabile.

„Doamna șansă” de Haimovicz, „Noroc și probabilitate” de acad. S. Săvulescu și colectiv, „Cum a făcut avere Rockefeller” de E. V. Johns, „De officiis” de Cicero și „Omule, ajută-te singur” de Ruxandra Movileanu-Vrabie, absolută a fostei școli confesionale de fete din Bîrlad sînt titluri care, ca să spunem așa, se impun. Impresia de ansamblu, cu toată remarcabila diversitate a titlurilor, e a unei întreprinderi în care s-a pus tot sufletul. Puține sînt bibliotecile unde găsești, atît de bine puse în valoare, cărți de bucate cu titluri absolut încurajatoare. „Cum să obținem o masă îmbelșugată cu bani puțini”, „Din nimic, aproape totul” de Sandu, bucatar licențiat, „O mie de rețete din fasole” de prețul Pîrvu din Vlașca, „Ciorbe și borșuri economice” de maior M. Paniciu, „Supe franțuzești fără carne, zărzavuri și tăieței, adaptate de maica Sidonia de la mînăstirea Pasărea”. Tomurile, în cea mai mare parte, se referă la o viață de răsfaț gastronomic obișnuită, în chip ingenios, din ce-l mai ieftin pe piață. Dumitrescu, oaspetele, ia în mînă cartea „Rețete economice pe timp de război” și, deschizînd-o la întimplare, citește: morun gătit economic.

Bătrînul se învîrte în jurul lui, respirația îi trădează oboseala, lentilele mici ale ochelarilor te fac să te gîndești la două găuri de șoareci.

De ce neapărat de șoareci, e greu de spus. — Cineva s-a ocupat de toate, spune mîndru bătrînul, încît nu-ți este prea clar dacă se referă la cei care au scris cărțile sau la el, omul ce le-a adunat.

Volumele cu sfaturi practice abundă. Lîngă „Manualul bărbatului perfect” de avocat Miron Lengheriu și „Etica” de Aristotel găsești „Lecturi rapide. Metode germane garantate” și „Lecturi lente. Curs danez garantat”. Apoi „Tăiem porcul — ce facem mai departe. Învățătura din popor”, „Trup și suflet. Scrieri pentru tineret” de dr. H. Levinsohn, „Hortus deliciarum” de Herrada de Landsperg, „Cum să urci o scară fără efort”, un studiu bine documentat din care rezultă că nu se poate urca o scară fără efort, „Cum să traversezi un oraș singur”, „Cum ajungi la întîrziu pe întuneric”, „Cum se construiește o nișă”, „Cum poți să fii din nou tînăr”, „Sexul, blestem sau necesitate. Manual de luminare a junilor” de Maria Cucu, învățătoare decorată, „Trepeticul cel mare sau ce înseamnă cînd ți se bate ceva și undeva”.

Nu e nevoie să fii un specialist, dacă se poate vorbi cumva de un specialist în cazul unei colecții atît de diverse, ca să-ți dai seama că stăpînul bibliotecii a fost o persoană cu fier în chestiuni de anticariat.

Scîndura rafturilor se îndoaie sub greutatea enciclopediilor, a seriilor tematice, a manualelor profesionale. Găsești sfaturi pentru vopsitorii de poduri, pentru delatori, pentru cei care vor să urce pe un munte iarna, îndreptare pentru scris romane, scrisori anonime, memo-

rii, protocoale pentru activități diplomatice și scheme de speech-uri, colecția întreagă a „Distracțiilor în societate”, cu anexele și reeditările, îndrumări autorizate în cărți destinate tratamentelor și intervențiilor medicale în absența medicului. Un titlu interesant e „Cum să-ți scoți singur splina”, un altul dezvăluie cele o sută de feluri în care poți să-ți plombezi, ca dentist amator, măselele. Un tom scund și gros te învață „Cum să distrugi o idee”, un altul, numai piele și ferecături, te îndeamnă să-ți cunoști caracterul. Cărțile colectînd cugetări se numără cu sutele, în toate limbile pămîntului, iar învățătura lor ține, în esență, o normă simetrică. Dacă, de exemplu, citești într-una din ele că „Omul chibzuit pune ban peste ban”, vei afla, cu siguranță, într-o carte la fel de înțeleaptă, că „A grămădi galbin prăstă galbin, nebunie mare iastei”.

Dumitrescu, oaspetele, umblă din cameră în cameră. Unde ar trebui să se aplece un pat, vede un șifonier fără uși burdușit cu tipărituri, pereții au un singur rost, să susțină ori să sprijine etajere, rastele, dulapuri, scrinuri și lazi pline cu cărți. Găsești cărți peste tot: în baie, în cămarile cu ușile date de pereți, pe jos, în teancuri aliniate ca soldații.

— Cum vă numiți? întrebă pe neașteptate bătrînul. Dumitrescu urlă:

— Dumitrescu.

— Am cunoscut un Dumitrescu, face nostalgic bătrînul. Prin '905. Era ministru de finanțe...

— Ați cunoscut un Dumitrescu în 1914, spune cetățeanul care a venit să vadă o bibliotecă de cărți utile, stare perfectă. Un domn bine, subsecretar de stat. Îi semănă, s-ar părea, foarte mult. Pe urmă încă un Dumitrescu, în 1924. Acesta era ministru de război și, fapt cît se poate de interesant, îi semănă și lui. Un alt Dumitrescu, pe care l-ați cunoscut prin 1932, era șef de cabinet la interne. Înainte de al doilea război mondial, ați cunoscut un Dumitrescu, adjunct la finanțe. Cîțiva cu numele de Dumitrescu însă v-au scăpat. Unul era hamal și a murit exact în anul cînd primea numirea subsecretarului de stat. Un altul, fierar, mai trăiește. E pensionar, suferă de catar la stomac și vecinii îl cheamă să le repare robinetele de la baie. Pe Dumitrescu, plugarul din Grădiștea, s-ar părea că nu l-ați întîlnit niciodată. Acesta era taică-meu.

— Aș vrea să ofer biblioteca unei persoane de încredere, hotărăște bătrînul. Mă înțelegi? Cuiva care să aprecieze tot ce e în ea.

Vizitatorul îl asigură că înțelege. Bătrînul vrea să fie sigur că tînărul a priceput exact fondul problemei. Tînărul, ori mai bine zis, cetățeanul îmbrăcat în haine de gata, spune că fondul problemei îl interesează în primul rînd.

Cînd doi oameni își dau atîta silință să se facă înțeleși, ei caută să se mai întîlnească. Pentru bătrîn, vizita unui om care arată anume curiozitate pentru cărțile sale înseamnă aproape o soluție. O gîndește și chiar o spune, dar tînărul nu promite să revină. De fapt, pleacă fără să spună nimic. E ca și cum un film se rupe în scena cînd urmează a se lămuri ceva important.

Continuă să fie foarte cald, iar strada continuă să rămîna pustie.

Și toate acestea se petrec în mai puțin de o oră, într-o casă veche de pe strada Ghiventului, fostă Empedocle.

STAREA nu prea veselă a UMORULUI

100

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Atrași de afișul scris cu litere mari, trecătorii se abăteau din drum și intrau în încăperea puternic luminată. Acolo, pe pereți, sub aplicele cu brațe lungi, se aflau zeci și zeci de desene în tuș, pe care ei le priveau cu atenție și solemnitate chiar. Ceremonialul se desfășura într-un salon al caricaturii. Într-un salon al caricaturii în care nimeni nu izbucnea în ris, așa cum ar fi fost de așteptat conform celei mai elementare logici.

Este adevărat că există și reacții mai subtile decât risul propriu-zis, că în fața unei caricaturi rafinate putem trăi un moment de amuzament interior cu nimic mai prejos ca intensitate afectivă decât hohotele cele mai răsunătoare. Însă, în cazul despre care vorbesc, desenele însele, privite fie și cu bunăvoință, se dovedeau lipsite aproape complet de umor.

Situația aceasta este mult mai răspîndită decât s-ar crede. Există în viața noastră culturală o mare cantitate de umor fără umor. Nu am la îndemână statistici și, dealtfel, nici nu mă erizez în specialist, dar în calitate de consumator de cultură — și cine nu este astăzi un asemenea consumator? — nu pot să nu observ că într-un spațiu spiritual tutelat de amintirea unor personalități ca I. L. Caragiale sau Constantin Tănase, risul adevărat, adică risul tonic, răsunător, mai eficient în plan educativ decât orice prelegere de morală, trece printr-o criză, cum observa chiar un scriitor la

Congresul culturii. Pretutindeni clocește viața, apar situații pline de dramatism dar și întâmplări năstrușnice, de un haz extraordinar, iar în vremea aceasta diferiți caricaturiști desenează mereu aceleași insule pe care se află cite un naufragiat și cite un palmier și mereu același coș de hirtii în care un birocrat cu chelie — neapărat cu chelie — aruncă teancuri de cereri.

În filme își face loc tot mai mult un alt gen de surogat de umor și anume umorul sfâtos și vulgar, care nu mai are priză — sint convins — nici la mătușile operatorilor de la căminele culturale, mătuși intrate în sala de proiecții pe gratis și așezate în primul rând de scaune de lângă ecran. Cum să rizi urmărind — cu alte cuvinte cum să iei în serios? — gagurile, fic ele și „eastman color”, cu giște care ies pe neașteptate din coșurile ținute conspirativ sub braț de pasagerii unor autobuze de țară sau cu femei mătăhăloase care țin o mână în șold și se ceartă mahalagește?

S-ar putea crede că în teatru — ruda aristocratică a cinematografului — nu se ajunge la o asemenea desconsiderare a spectacolului. În realitate, însă, în afară de tot felul de comedii ridicole, cu olteni sau sîră, aici mai sînt folosite pentru îndeplinirea planului la ris și diferite piesete franțuzești de mîna a paisprezece — de preferință din secolul trecut, ca să nu cuprindă vreo referire inconvenabilă la modul cum se trăiește azi pe

planetă.

La radio și televiziune, unde umorul are încă o anumită ținută, grație unor tineri autori de azi ca Lope de Vega și Molière, moda umorului care nu te face să rizi, ci să roșești este adoptată în ultima vreme cu tot mai mare interes. Un loc aparte ocupă, în această privință, cupletele, rostite cit mai explicit posibil, ca pentru copiii retardați — la televizor nu lipsește nici acea mișcare a degetului care înseamnă „ia aminte!” — și cuprinzînd ironii căznite la adresa celor ce întîrzie la serviciu, a soților care declară soțiilor că trebuie să rămîna la ședință deși în realitate își petrec după-amiaza la restaurant, a locatarilor de bloc obișnuiți să crească animale în balcoane și așa mai departe.

Situația mi se pare de neînțeles și inacceptabilă mai ales în literatură. Verbul „a ride” intră în nenumărate expresii: „a ride minzește”, „a ride în pumni”, „a-și ride în barbă”, „a ride pe sub mustață”, „a ride la comandă”, „a izbucni în ris”, „a pufni în ris”, „a se umfla de ris”, „a ride cu lacrimi”, „a se tăvăli de ris”, „a ride sănătos”, „a ride cu poftă”, „a ride din toată inima”. Există, așadar, în acest colț de lume și talentul de a compune cuvinte de spirit și dispoziția sufletească potrivită pentru a le recepta. Cum de nu pătrunde în literatura umoristică aproape nimic din scintila veră populară? Curios este că în unele romane sau poeme de valoare pătrunde. Însă în literatura

umoristică propriu zisă glumele devin deodată fade și minore. Ironia tăioasă și precisă ca laserul, jocul de cuvinte năstrușnic, expresia plină de pitoresc — adică toate acele instrumente ale umorului de care dispune orice om de pe stradă și pe care marii noștri scriitori le-au perfecționat de-a lungul secolelor — rămîn străine autorilor de cronici rimate, de foiletoane, de epigrame.

Fără îndoială că în fiecare dintre domeniile pe care le-am trecut în revistă există și reușite în materie de umor, însă de data aceasta am urmărit cu precădere expansiunea de o amploare fără precedent în falsul umor. Care este explicația acestui fenomen? După părerea mea, principala cauză constă în ruperea de realitate. Marii umoriști — dintotdeauna și de pretutindeni — s-au implicat cu întreaga putere de creație în problemele lumii în care au trăit.

Chiar și autorii de umor fantezist, absurd sau abstract au creat un asemenea umor nu din lipsă de ocupație, ci ca o reacție plină de vitalitate la o anumită stare de lucruri. Viața, cu inepuizabila ei varietate de situații, viața de zi cu zi, din jurul nostru, oferă surse de inspirație suficiente pentru orice artist — cu o menire clară a actului creației sale. Menirea de artist și de pedagog, în sensul cel mai înalt al acestui cuvînt, care n-are nici o legătură cu siciitorul obicei de-a moraliza al domnișoarei Cucu.

UN EVENIMENT: EXPOZIȚIA LUI ȘTEFAN POPA

Dacă ne-am apucat să facem categorisiri, am putea spune, printre altele, că tot ce există în lumea mare, dar absolut tot, se poate împărți în ceea ce stîrmește hazul și în ceea ce nu-l stîrmește. Ce intră în fiecare dintre cele două emisfere, e altă treabă. Dar e sigur că desenele lui Ștefan Popa-Popas, nu au loc în primul compartiment al împărțelii noastre. La o uitătură — e necesară una atentă — ele pot provoca cel mult un „ha!” singular, după care, chipul privitorului poate deveni oarecum zîmbăreț. Oarecum.

Recenta și complexa „personală” a lui Ștefan Popa, localizată într-o frumoasă sală a întreprinderii „Electrotimis” — locul de inginerie al autorului — subliniază, pe lângă certele calități ale tinărului grafician — care pe ici, pe colo, se mai risipește și în gratuități — un fapt ciudat. Avem sub ochii noștri o lume cu problemele ei dure și acute, dar o lume înregistrată de retina unui bonom, a unui artist care atrage atenția asupra unor lucruri grave pe care le semnaleză, făcîndu-le cu degetul în timp ce le spune: „V-am prins, nu fiți rele!”. Și atunci, ele nu mai sînt rele, se strîng ca niște arici surprinși și ne asigură că sînt solvabile, că problemele problemelor lor, adică segregarea, tendința de acaparare, deteriorarea naturii și a spațiului vital, egoismul și multe, multe altele, ar putea fi rezolvate și anulate dacă toți oamenii lumii ar avea sufletul bun al lui Popas, chiar dacă și-ar număra vîrstele dincolo de cei 28 de ani ai lui.

La vernisajul timișorean au fost oameni mulți, colegi din întreprindere, confrăți, gazetari, scriitori, oficialități, într-un cuvînt — prieteni. Au fost foarte multe fete. Pentru cine or fi venit ele, fetele? Pentru Popa? Pentru lucrările lui? Îclin să cred că pentru el, deoarece creațiile acestui tinăr pe care trebuie să-l memorăm, sînt mult mai mature decât autorul lor.

GIUSEPPE NAVARRA

„PLOȘNIȚA“

După încheierea spectacolului, la vestiar, două ploșnițe în haine negre, cămăși albe și cravate multicolore strîmbau din nas: „Ce risipă, dragă, de personaje! Și pentru ce? Care-i mesajul? Tocmai am văzut aia — cum îi zice? — cu balansoarul: numai două personaje, dar cite idei! Pe cînd aici, multă vinzoleală pe scenă pentru mai nimic...”

Să fluierat dacă încep aceste însemnări cu micul dialog — da, dialog, fiindcă cel de-al doilea aproba de zor folosind cunoscuta interjecție: ih! —, pe care l-am surprins în timp ce așteptam rîndul la garderobă ca să-mi iau paltonul. Mă gîndesc, însă, că neatenți, cei doi n-au sesizat cum trebuie, ceea ce prezentatorii repetau mereu, anume că poți rîde oricît, atîta vreme cît ai impresia că nu despre tine este vorba. Idee pe care, după cum se știe, Maiakovski o împrumutase de la Gogol, care, în finalul „Revizorului”, îi avertiza pe cei aflați în stal că rîd de ei înșiși. Faptul că n-au sesizat acest detaliu poate fi pus, însă, și pe seama prezentatorilor, actori tineri, fermecători, care au fost foarte eleganți în interpretare, dar au avut puțin causticitatea necesară.

Cît privește piesa, ea-și păstrează actualitatea neștirbită, deși ne apropiem vertiginos de anul în care, potrivit aprecierilor lui Maiakovski, obiectul satirei ar fi trebuit să fie depășit (de! futurologia este o știință care a apărut cu mult mai tîrziu!). Nu-i nimeni de vină, în afară de ei înșiși, că Prisîpkiniii puși pe căpătuială, în loc să fi dispărut, proliferază continuu; de asemenea, Balanii care dau Prisîpkiniilor lecții de cum să se poarte în societate. E adevărat, nu-i mai învață tango, ci rock, muzica n-o mai ascultă la acordeon și balalaică, ci la casetofon cu orgă de lumină (atașat la mașina personală) sau chiar la videocasetofon, ambele hi-fi. În organizarea nunților, eroii lui Maiakovski sînt niște dulci copii față de organizatorii din zilele noastre ai unor nunți cu dar, iar manicuristele și coafezele din familia Rozalia și Elvira Renaissance nu sînt decît niște naive față de demnele lor urmașe.

Ca să zic așa, autorul a văzut în perspectivă, dar nu și-a putut imagina cum și în ce măsură va evolua insecta. De aceea, poate că unora li se pare fenomenul ploșniță depășit, deși ploșnița nu numai că n-a dispărut, dar, dimpotrivă, a dobîndit proporțiile corespunzătoare erei cosmo-nucleare în care ne aflăm (chiar dacă nu știi exact dacă printre vietățile purtate de navele spațiale s-a aflat și o ploșniță, dar n-aș vedea nici de ce-ar lipsi de la asaltul cosmosului această insectă cu sînge atît de... uman!). Oricît ar părea de curios, civilizația modernă, atît de anti-septică, este și ea cît se poate de favorabilă dezvoltării regnului ploșniță, atît pe plan material cît și moral. Și aceasta va dăinui atîta vreme cît vor exista și diferiți Prisîpkini, a căror supremă fericire este să se scarpine, pe cît se poate de o statuie din casele mai avute ale altora, cît mai departe de locul lor și de condiția lor firească, deși, oriunde s-ar duce pe lumea asta, dacă e să aibe ploșnițe, le poartă pretutindeni cu ei în ladă. Și-mi este greu să le prevăd dispariția, în orice caz, dispariția spontană.

Totuși, e bine că ne despărțim de Prisîpkini rîzînd. Dar ne despărțim oare? Și cînd?

Teatrul Național bucureștean a făcut mult pentru a ne da senzația unei despărțiri în hohote de rîs de asemenea fantome în carne și oase, ceea ce este pe deplin reconfortant. La aceasta a contribuit echipa unor remarcabili actori de comedie, care, sub conducerea regizorală a lui Horea Popescu, s-au numit Dem. Rădulescu, Gheorghe Dinică, Coca Andronescu, Mihai Fotino, Draga Olteanu, Radu Gheorghe, Cristina Bugeanu, Simona Bondoc, Ion Henter, Marian Hudac, Gheorghe Cozorici, Didona Popescu și mulți alții, cu toții foarte buni, foarte spirituali, foarte în vervă, dar avînd, în afara primilor doi, cu un strop de virulență mai puțin decît cereau personajele. Or, ploșniței puțin îi pasă de eleganța pamfletului, de ascuțimea polemică și, uneori, chiar de „verde de Paris”. Ea trebuie strivită, dar — atenție — ploșnița, chiar strivită, lasă urme pe pereți...

O vîzurăm și pe asta!...

Repede ochire de POLIFEM

Dacă umorul în viață este de două feluri, felul întii și felul doi, la televiziune este și el voluntar și involuntar. Cel voluntar: Planificat cu săptămîni înainte, discutat, repetat, retușat, stilizat, aprobat și în sfîrșit vizionat, mai ales sîmbăta și duminica. Cel involuntar: Asemeni unui miriapod. Oricîte picioare i-ai tăia, tot mai găsește unul-două, cu care să se strecoare piș-piș, pe cele unu-două canale ale televiziunii aproape în fiecare zi.

Cîte ceva despre umorul programat. De exemplu, pe 16 mm. Autor, Marin Traian... Uneori bun, aspirînd către foarte bun, hîtru, acidulet, ironic, surizător. Alteori, de serviciu, sec, peticit, banal, logic. Prea mult text sprijinit de imagine și de parcă nu s-ar cunoaște că vorba lungă e sîrbăcia imaginii, vedem săptămîna de săptămîna aceleași (sau altele) mormane de lazi uitate pe lingă magazine închise, aceleași străzi destundate și vitrine cu flori de plastic.

În sfîrșit, o vîzurăm și pe asta! „O scrioare pierdută” în distribuția de la Bulandra pe micul ecran. Parcă tot pe Cheil Dimboviței ni s-a părut mai spumoasă... Aici, tot ce am observat, a fost că spectacolul s-a dat în două serii. Caragiale, tăiat în două, ca pînzorul, șunca, sau mă rog orice vrei dumneavoastră, o bucată marți, alta miercuri, să nu ni se aplece. Poate din cauza asta, spectacolul mi s-a părut cam lăpîț, textul întrerupt uneori de o mișcare inutilă și cuplul Fairuzi-Brinzavenescu parcă era unul dintr-o seară, celălalt din a doua. Încolo, nimic de zis, tot mai bine cu un Caragiale la televizor decît fără el și închei cu o ghicitoare: Cum poate fi semnată o montare la televiziune din Dorobanți cu numele lui Liviu Ciulei în timp ce preopinutul ia premiul „Tony” la Mineapolis?!

Să încheiem totuși cu un zîmbet cald, de recunoștință pentru realizatorii primului serial românesc de televiziune „Lumini și Umbre” și să ne facem ecoul unui telespectator, care spune: „Mi-a plăcut atît de mult serialul și mai ales personajul „Șapte frați”. Încît aș dori ca și ceilalți șase frați ai acestuia să fie incluși în țesătura dramatică!”

Brigăzile

AU CUVÎNTUL

RODICA TOTT

Concursul municipal (București) al brigăzilor artistice, cu tradiționala titulatură „Avem cuvîntul” din cadrul recentei decade a culturii, s-a încheiat cu premii și cu păreri de rău.

În concursul municipal, desfășurat de-a lungul a două zile la Clubul I. C. T. B. și la Teatrul de estradă „C. Tănase”, au evoluat 24 de brigăzi, după o selecție riguroasă. Textele (deși nu au fost toate noi sau prea noi, motiv care a înclinat ușor balanța spre notele de mijloc) au fost prezentate în concurs cu mult mai multă grijă. S-a mai făcut auzit, cînd și cînd, ecoul unor vechi încropeli

estradistice, cu ținta rătăcită printre nori, s-au mai văzut, pe ici pe colo, scâlămbăieli de comici cu exerciții de bilci, dar nu acestea au fost marile... lipsuri. Ceea ce a lipsit (spre meritul celor prezenți) a fost vulgaritatea, diletantismul obosit al textierilor năvăliți, împrumuturile — nici măcar revizuite — din programele altor brigăzi, anecdotica de almanah apărut între cele două războaie, destinată să escamoteze problema reală a instituțiilor și întreprinderilor reprezentate etc. Dacă au dispărut e bine. Dacă nu vor reveni e și mai bine!

A. POCH

Unu, doi, trei frații Dolănești, alelei!

MARIUS TUPAN

Se știe că unul din secretele perenității, dăinuirii peste veacuri a cîntecului popular, e perpetuarea lui din tată-n fiu, din mamă-n fiică, de la frate la frate și soră, de la bărbat la nevastă ș.a. Folcloristica perindată pe scenă la ora actuală ne confirmă acest fenomen pe viu, prin numeroase exemple. Și dacă recent sorții nu ne-au suris să le surprindem în duet pe cele două soliste Ciobanu, mamă și fiică, nici pe familia Văduva, mamă și fiu, alți exponenți ai cîntecului popular în viziunea difuzării sale moderne, norocul ni l-a scos în cale pe cei trei legendari frați Dolănescu. Și încă nu oriunde, ci chiar în sala principală a Radioteleviziunii, într-un spectacol patronat de chiar această instituție culturală ce reprezintă primul canal de difuzare a cîntecului popular.

După sugestiile sălii (Mihai Florea, maestru de microfon la acest spectacol i-a prezentat în bloc), primul a cîntat Constantin. Ce-i drept, se găsea într-o mare formă. De mult chingile portativului au devenit prea strîmte

pentru el (dacă le-o fi luat în seamă vreo dată!), ne-a demonstrat că poate emite sunete mai ales din gît, pe nas, cu gemete, că poate cînta în încordare, în transă, săltăreț, că înnoadă ritmurile, chiar riscînd să se sufocă. Cu un tub de oxigen prin apropiere, poate că repertoriul lui putea fi și mai vast!

Pe Nicolae îl deosebești de ceilalți doar prin coafură. Ba nu, nu e lipsit chiar de niște particularități: din vocea inecată și noduroasă sfichiuiesc sunete violent-țipătoare sau sîșituri tandru-melancolice. Punctul lui forte e repertoriul. Una din piese evocă întîlnirea ciudată ce are loc între un bătrîn (care la tînețe, zice-se, era pui de lele) și un flăcău amărît, care tată n-a avut. Și ca în romanele cu suspans, din vorbă în vorbă, din gîfială în gîfială, flăcăul (ce revelație!) descoperă că bătrînul era chiar tatăl lui. Cîntecul următor are în centru tot un pui de lele, dar de data asta un flăcău a cărui inimă se împarte între Ioana și Maria. Dar, lovitură de teatru! O preferă pe a treia. Uite așa, ca să se implinească zicerea cu „al treilea cîștigă”.

Odată apărut pe scenă Ion, am fost fulgerat de o întrebare: dar Ionuț? Parcă și el, fiul lui Ion, cîntă în spectacole. O avea teze, nu se simte bine?! Intuind neliniștea publicului, tatăl ne-a liniștit repede. Fiul lipsea din scenă dar era prezent într-o romanță. Una în care tatăl își deplîngea nefericirea și-i dorea odraslei să aibă o altă soartă. Ionuț își întreabă tatăl, (în cîntec, firește) cînd se mai însoară. Ion însă, îmbrăcat ca un toreador, se plînge că are mulți dușmani, le face în ciudă numărîndu-le ani, aceasta fiind în viziunea sa un fel de blestem. Se bucură că trăiește cu ai săi în apropiere (o vedem și noi!), trage și un cîntec bahic, se laudă că e mai „ot” decît tatăl său (n-am spus-o noi!) și-n acest moment reapar frații pentru a-i susține moralul. În repertoriu intervine și mama care e fericită că are trei feciori ca trei bujori. Un mic accident în această euforie generală, fiindcă „Ion cîntă în tot locul / Și își caută norocul”, însă bucuria se leagă, legendara familie Dolănescu revine în prim plan: „Noi maică pentru mamele / Sîntem răsărit de soare / Sîntem grădină cu flori / Cinci băieți și trei surori”, lată un amănunt care ne scăpase. Mai departe aflăm chiar și numele celor doi băieți, deocamdată necîntăreți: Păun și Gheorghe. De surori nu se mai suflă însă o vorbă. Cine știe, spectacole vor mai fi: ars longa, vorba latină lui. Ne putem aștepta chiar la un cor al familiei Dolănescu. Fie și de cameră.

WILLIAM SAROYAN (S.U.A.)

Portocalele

— Să te oprești la colț, cu două portocale în mână, și, când trece o mașină, să arăți portocalele și să zîmbești, își sfătui unchiul Jack nepotul. Cinci cenți o portocală, trei pentru zece cenți, douăsprezece pentru treizeci și cinci de cenți. Vezi să zîmbești cât mai frumos.

Copilul încercă să zîmbească, dar unchiul Jack se posomorî. Băiatul înțelese că nu era mulțumit de zîmbetul lui. Se strădui să ridă cu voce tare, așa cum văzuse că fac oamenii mari cînd sînt foarte veseli.

— N-am văzut în viața mea un copil atît de serios! exclamă unchiul Jack.

Bărbatul ingenunche, astfel că obrazul său se afla acum la înălțimea băiatului putîndu-l privi drept în ochi.

— Ascultă, spuse unchiul, n-ai să poți vinde portocalele dacă nu zîmbești ca lumea. Oamenilor mari le place foarte mult să vadă copiii zîmbind. Asta îi face fericiți.

Băiatul înțelese gîndurile unchiului și își dădu silința să ridă din nou, dar acesta se ridică oftînd, așa cum pe vremuri ofta și tatăl său cînd îl privea.

— Băiete, zise unchiul, străduiește-te să capeti mina necesară. Altminteri nu vîd cum ai s-o scoți la capăt.

— Lasă-l în pace, interveni soția lui Jack. Dacă-i atît de tîntălau, o să găsim pe altcineva să vîndă portocalele.

Femeia îl privea senin, dar tonul ascuțit cu care îl ataca pe Jack, îl sperie. Cum îl putea determina pe băiat să ridă cînd repeta mereu că nu sînt buni amîndoi de nimic și că întreaga familie e o adunătură de papă-lapte?

Unchiul Jack era fratele mai mic al tatălui, răposat, de pe urma căruia rămăsese, singur pe

lume, băiatul. Bineînțeles că soția lui Jack spunea mereu despre răposat că a fost un om bun, dar nu uita să adauge că a murit fiindcă n-a fost pregătit niciodată pentru negustorie. „Asta-i America, obișnuia ea să spună. Dacă nu știi să-ți vinzi marfa, mori!” Unchiul Jack răspundea: „Cum pot obliga copilul ăsta să ridă? E copil, ce pot să-i fac?” „Du-l la colțul străzii și lasă-l acolo, îl îndemna ea. N-are ce căuta acasă dacă nu vinde portocalele și nu ne aduce bani de mîncare. Să vezi că de nevole o să ridă cu gura pînă la urechi!”

Copilul plecă. În mintea lui se iveau tot felul de întrebări: „Ce sens are să fii viu, dacă în jur totul e putred și trist? Ce sens are să te duci la școală, să înveți aritmetica, să citești poezii, să desenezi tot felul de animale și cite altele? La ce te poți aștepta cînd stai într-o cameră neîncălzită pînă cînd vine vremea să te culci și auzi cum unchiul Jack se ceartă neîncetat cu nevastă-sa, să adormi cu lacrimi în ochi și să te trezești cu ele înghețate pe obraz, să te îmbraci apoi în haine reci, să ieși afară desculț și să mînci portocalele, pe care nu le-ai vîndut, în loc de pîine?”

Copilul scoase două portocale din traistă și le ridică deasupra capului, cu ambele mîini. I se păru un veac pînă cînd zări venind, în sfîrșit, o mașină dinspre oraș. Cînd se apropie, deosebi stînd la volan silueta unui bărbat, iar pe bancheta din spate pe aceea a unei femei însoțită de doi copii. Băiatul zîmbi, agită cele două portocale și ieși, în întîmpinare, pe șosea. Văzu fețele călătorilor foarte aproape și schiță un zîmbet ceva mai larg. Prea tare nu putu să zîmbească deoarece pielea buzelor, subțiată de foame, îl durea cumplit. Ajunsă în dreptul lui, mașina își încetini vi-

teza dar nu se opri. Chipurile celor doi copii se zăreau însă foarte bine. Scoteau, fără doar și poate, limba la ei. Băiatul sări înapoi pe trotuar și un gînd foarte trist i se culbări în minte: ce sens are să stai la colț de stradă chinîndu-te să vinzi portocale unor oameni care-ți arată limba fiindcă le zîmbești și încerci să le îndulcești viața cu câteva fructe gustoase?

Pe șosea se zări venind altă mașină. Băiatul ridică mîinile cu cele două portocale și rîse, dar omul de la volan nu-l observă. Apoi mai trecură cîteva mașini. Cu portocalele în mîini copilul le ieși în întîmpinare zîmbind adăugînd de data aceasta cu glas tremurător: „Cumpărați portocale. Cinci cenți una. Prind foarte bine la drum. După o masă cu carne și pîine, portocalele sînt un desert foarte sănătos. Cumpărați portocale, sînt proaspete și gustoase...”

Strădanie zadarnică. Spre seară mai trecu o mașină. De fapt, un autocar mare, cu excursioniști. Băiatul zîmbi și încercă să-și miște picioarele întepenite, dar călătorii se mulțumiră să se uite la el curioși, îl fotografiară și nu-i cumpărară nici măcar una din portocalele care i se păreau că atîrnă acum în traistă ca niște pietroaie. Asta a fost tot. Copilul înțelese că nu interesa pe nimeni zîmbetul lui despre care vorbise unchiul Jack și că oamenii se uitau pur și simplu la el fără să dozească nimic altceva.

Afară se întunecase, alte mașini nu mai treceau, dar băiatul nu se putea întoarce acasă. Nu-i mai rămînea decît un singur lucru: să stea acolo în colțul șoselei, cu portocalele-n mînă și să zîmbească așa, pînă la sfîrșitul pămîntului.

Traducere de T. Holban

- Ține-l puțin, mamă.
- Cit?
- Pînă cînd devine major...

RUMEN BELCEV (Bulgaria)

„EINE KLEINE NACHT MUSIK“

Dumneata, dragă conte, cu siguranță că nu-ți imaginezi cite neplăceri poate avea omul cu muzicienii! E un adevărat chin să ai de-a face cu ei.

Cred că ai auzit de cel care mă servește pe mine, e unul, căruia i se zice Mozart. Talentat, ce-i drept, cîntă la orice instrument îi cade în mînă. Dar, cîteodată, te poate scoate din fire.

Ieri, de exemplu, am invitat la masă cîteva înalte fețe bisericești din Viena. M-am dus de dimineață la Wolfgang al meu — acesta-i este numele mic — și l-am anunțat că pentru seara am niște invitați de vază. Meniul va fi, cu aproximație, acesta: păstrăvi, friptură, potîrnichi în unt, fazan vinez. Desertul va fi compus din tarte, salată de fructe și fructe. Vinul e franțuzesc, roșu „Bourguignon” și alb „Chateau d'Isere”. Și, i-am mai spus: ia aminte, vreau ca muzica să fie adecvată acestui meniu.

Dar ei, ce credeți? A început să se scuze, să-mi spună că în aceste condiții nu poate să crezeze... Nemaipomenit! Ce mare lucru e să scrie o muzică la friptură?! Spre seară, pe la șase, trec pe la el să văd ce face. Orchestranții așteptau afară, în fața ușii, nervoși, iar el se uita pe pereți și zdrăngănea la pian, fără să fi scris o notă. „Ce faci, mizerabile?! i-am strigat. N-ai terminat muzica pentru dineul meu? Bucătarii au pus deja friptura la cuptor, iar dumneata îți pierzi vremea!”

Iar Wolfgang al meu clipește, se face mic, transpiră și se apucă să zîngălească repede cu pana pe hirtie. „Am găsit un astfel de rondo încît musafirii vor rămîne uimiți”, m-a înșuțat. „N-am nevoie de rondo, i-am spus. Mie îmi trebuie muzică pentru pește, friptură și desert. Și dacă pînă la ora șase și jumătate nu ești gata, e vai de tine!”

Să fi văzut, dragă conte, cum îi zbură pana pe hirtie! A scris într-o clipă titlul „Eine kleine nacht music” și a continuat cu hieroglifile lui. Muzica, e drept, mi s-a părut scurtă, dar n-am dat atenție faptului. Eu sînt de vină.

Ce rușine, mi-a fost să trăiesc asemenea scenă! Muzica, la pește, a fost atît de rapidă încît Prea Sfinția Sa Cardinalul, s-a înecat cu un os. Cealalți au început imediat să discute, susțineau că la Salzburg au apărut obiceiuri stranii, că ei au fost în toată Europa dar o asemenea muzică iute, la pește, n-au auzit nicieri.

Abia ajunsesem cu friptura la jumătate cînd muzica a devenit mai lejeră și s-a oprit. În primul moment am crezut cu toții că e vorba de o scurtă pauză și chiar am privit spre orchestră amuzați. Dar muzicanții s-au ridicat în picioare și s-au înclinat în fața noastră, de plecare. Ce rușine! A trebuit să mîncăm puil și desertul fără muzică!

În cazul acesta, te întreb, ce rost mai are să-i plătim pe compozitori?

Traducere de Antiona Grecu

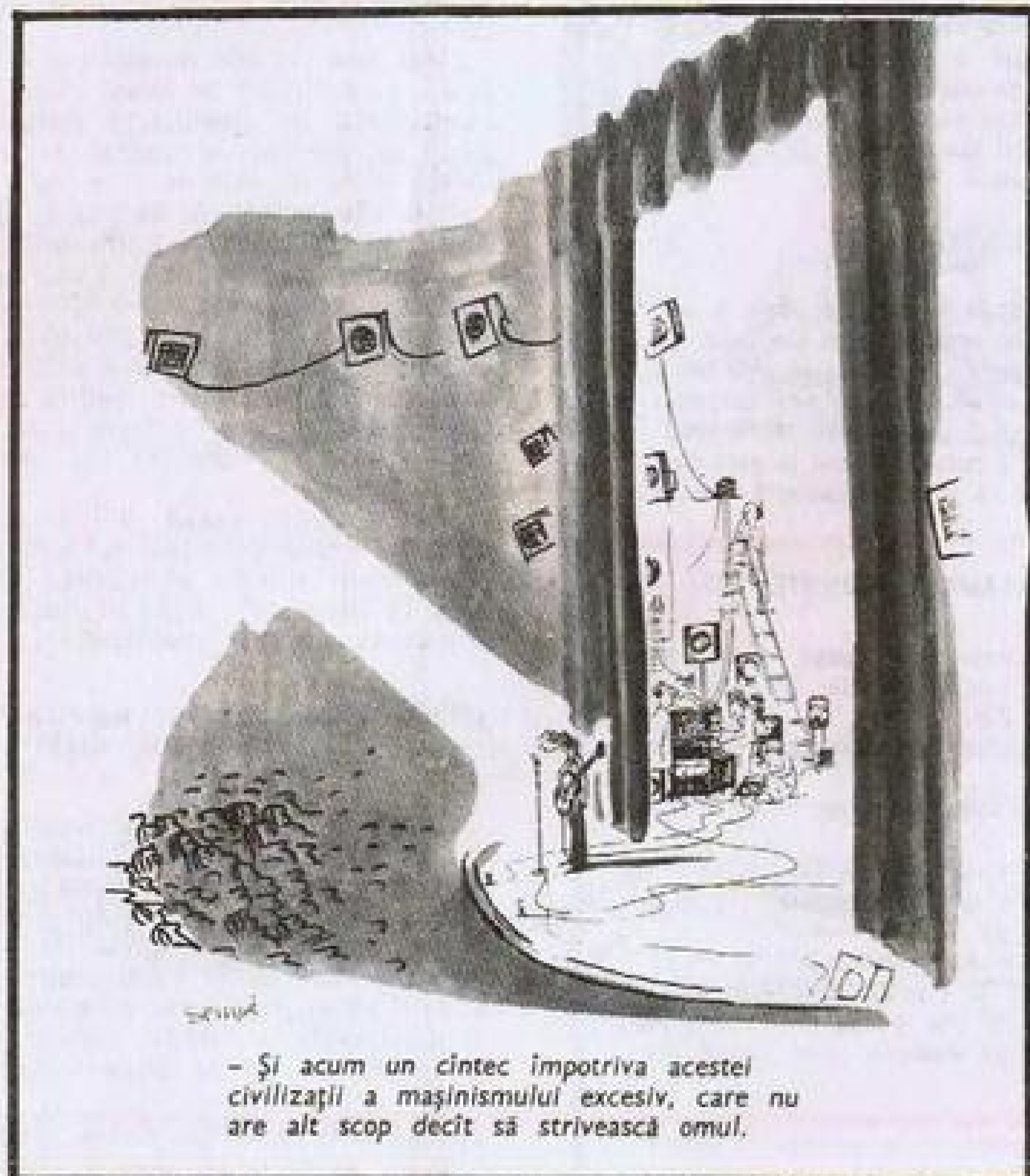
E. ȘUKAEV (U.R.S.S.)

SEMPÉ

CEL DE TOATE ZILELE

- Și acum un cîntec împotriva acestei
civilizații a mașinismului excesiv, care nu
are alt scop decît să strivească omul.

Pentru cei care vin în contact, în mod curent, cu desenele lui Sempé, el este, pur și simplu, caricaturistul admirat, căutat, publicat și, desigur, în apropierea mesei de lucru, cu un raft dădora de decizii elogiase. Pentru un sociolog însă, Sempé este un caz aparte. El este răspunsul (unul din cele posibile) la întrebarea: ce este viața noastră de azi. Și așa, azi după azi, din caricaturist, Sempé a intrat în rîndul cronicarilor. Opera sa, cel puțin o latură a ei, ne pune imperativ în fața existenței lumii contemporane - ai cărei martori și co-autori sîntem - văzută prin intermediul acelor fapte sau conjuncturi care constituie componente definitorii, chiar dacă nu întotdeauna onorabile. Dealtfel, tocmai racilele, năravurile sau actele nesăbuite îl rețin pe Sempé. Și e normal să fie așa, căci el este conștient de datoria sa de a contribui la asanarea unei atmosfere împinse la o atare tensiune încît seamănă cel puțin cu o groapă pe care omenirea și-a săpat-o, dacă nu chiar cu un sac cu pulbere.

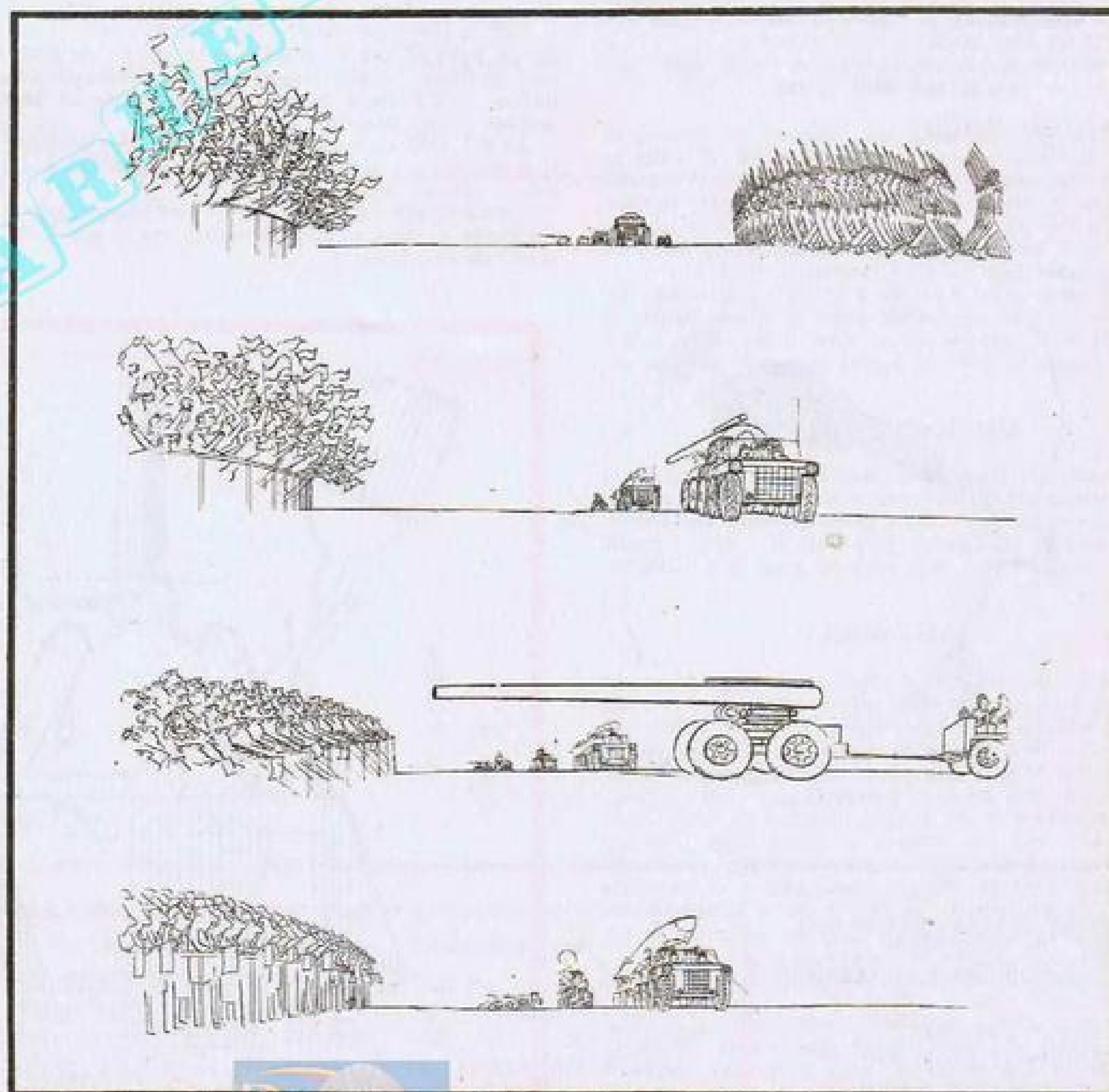
Războiul, excesul de tehnicizare, dezumanizarea, angrenarea într-o existență ce tinde să devină imposibilă, iată doar cîteva din temele pe care cronicarul francez le subliniază cu fiecare nou desen al său.

Virtuoz al mînuirii creionului sau peniței, Sempé, cu aparentă spontaneitate, compune scene cu nenumărate personaje, imagini ample de orașe sufocante sau, mai rar, benzi desenate. În toate artistul este uimitor ca siguranță, știință și inventivitate. Personal, mă simt mai puțin apropiat de adesea prea stufoasele texte ce însoțesc desenele, însă, nici lor, nu trebuie să le negăm hazul. Și, dealtfel, parcă spuneam de la început, că Sempé este, în primul rînd, un cronicar.

Tocului moștenit de la predecesorii săi, el i-a adăugat creionul stăpînit de un adevărat maestru într-ale desenului.

Fie-i gîndul bun și, cît de cît, folositor.

RADU IONESCU

VĂZUTE CU OCHIUL LIBER

PAGUBĂ-N CÎȘTIG

Sălăjenii se pling pentru faptul că, la platforma de depozitare a utilajelor și instalațiilor aparținătoare întreprinderii de electrocentrale Zalău, materialele și utilajele se bălăcesc în apă și noroi, locul de depozitare fiind mai mult cimitir de fier vechi. Mofturi! Să fie dumnealor sănătoși: păi, dacă ar ști cit de strașnic și-au protejat materialele vecinii lor din jud. Cluj, de la unitatea de prefabricate a Grupului 7 șantiere, n-ar mai scoate o vorbuliță. Au în stoc, la adăpost, de vreo doi ani, 17 000 metri pătrați P.V.C., 900 centuri de siguranță, 1 200 pelerine de ploaie. Ei, și dinău le-au ținut la adăpost, la ce le-a folosit? Că tot nu mai sînt bune de nimic, sau aproape... Iar dacă ar afla de isprăvile bistrițenilor, chiar că le-ar veni inima la loc: numai sub șoproanele L.L.F. Bistrița se ascund, ronțate de rugină, sumedenie de benzi transportoare, mașini și utilaje pentru sortarea fructelor, aparate de preparat sifon, autovehicule și remorci... Majoritatea n-au fost folosite de cînd le-a dat naștere mămica lor, fabricaf! Au îmbătrînit (mare minune că nu le-a crescut barbă!) la adăpost, iar acum sînt tocmai bune să le recolteze tinerete mlădițe, pentru a-și îndeplini planul la fier vechi. După cum se observă cu ochiul liber, faptul că au stat sub șoproane nu le-a fost de folos nici cit o frecție la un picior de lemn!

Așa că, dragi sălăjeni, fruntea sus! La dumneavoastră paguba-i mai mică: măcar n-ați mai cheltuit bani cu depozitarea. Puteți să vă felicitați și să vă acordați prime!

BĂRBIERIT CONTRA... TUNSOARE

Dumitru Nicușor din Craiova, de profesie tîră, avea dificultăți de vedere, pînă împiedicîndu-l să observe cu ochiul liber pe unde-l purtau pașii. Și-a căutat salvarea la frizeria din str. Reforma agrară, numai că — pînă să-l tundă frizerul — l-a bărbierit el pe meseriașul în halat de... 875 lei, aflați într-un sertar. I s-a pregătit un serviciu complet! La... zero!

D'ALE EDUCAȚIEI

Pînă la începutul trimestrului IV din '82, cooperativele agricole de producție și asociațiile legumicole intercooperatiste din jud. Tulcea au tras clapa elevilor: au uitat să-i mai plătească pentru munca prestată. Entuziasm-entuziasm, dar să-i trimiți la plimbare după ce au pus umărul să ajute, nu are nimic comun cu eșica și echitatea. Ca să nu mai vorbim despre aspectul educativ al celor în culpă. Alții însă s-au îndurat să se scoțosească prin pungă, dar s-au purtat cu puștii de parcă ar fi fost la piață: elevii Școlii generale nr. 2 au recoltat 14 tone de struguri, iar Asociația viticolă Somova i-a plătit doar pentru... două tone... Nu știm ce a fost în mintea „țirgoveților” din Somova! Oare, nu au priceput că valoarea morală a trasului pe stoaară este mult mai mare decît cea materială a 12 tone struguri

PĂCĂLEALĂ PRIN SEMNE

Turiștii rătăciți prin părțile comunei Stulpicani, jud. Suceava, se descurcă după metoda umoristică devenită clasică, de îndată ce ajung într-o intersecție, dau cu banul... Un timp, s-au interesat prin viu grai la cetățenii din comună, dacă nu-și doreau să nime-rească prin cine știe ce coclauri, dar oamenii locului au făcut febră musculară indicîndu-le punctele cardinale. Aceste deficiențe, vizibile cu ochiul liber, au trecut neobservate de către cei de la drumuri și poduri. Le-am arătat noi și au rămas impresionați... Ba, chiar au mulțumit redacției pentru sprijin. Cu plăcere! Sperăm să nu aștepte mereu sesizările noastre, avem și alte sarcini, decît a le arăta lipsurile celor de la Direcția de drumuri și poduri Suceava.

CRESCĂTORII DE ȚINȚARI

Subsolurile a 37 blocuri de pe Calea București din Craiova sînt aproape inaccesibile. De asemenea, la alte opt blocuri, subsolurile nu au fost racordate la canalizare, pentru evacuarea apei accidentale. Au locatarii apă berechet. Pînă îi vor da o utilitate precisă (căci să scape de ea nu-i chip), nu se pot plînge că le lipsesc țințarii nici iarna.

METAMORFOZĂ

O mină de flăcăi entuziaști și talentați (ce-i drept e drept!), din Tulcea, au dat naștere formației instrumentale „Accent”. Au fost aplaudați, felicitați, pupați... care felicitări și pupături în fata frontului i-au făcut mari și pretențioși, așa cum se întîmplă cu toți cei care nu-și mai încap în propria piele, după un polonic de succes: acum, în loc de „grup”, își zic — verbal și în scris — „Group”. După cum ne avertizează un atîș al Casei tineretului din Tulcea, metamorfoza este mult mai profundă și vizează însăși identitatea „groupului”: poartă buletin de... „Country Rock Progresiv Folk”. Ghi-veciul lingvistic de pe atîș este condimentat și cu denumirile străinești ale instrumentelor cu care se produc hartiștii: „keyboards”, „drums”, „twelve-strings” etc. Ne-am dat naibii de tot!

MILIOANE ÎN SUSPENSIE

Odată cu dezvoltarea combinatului petrochimic Teleajen, manevrele vagoanelor între stațiile Ghighiu-Dimbu-Ploiești Est-Teleajen au devenit tot mai anevoioase, motiv pentru care Secția L4 Ploiești a hotărît să construiască o pasarelă, în lungime de 1 km. Se realizează astfel o arteră modernă, dotată cu semnale și rețea

electrică, „sărînd” peste un trafic feroviar atît de încărcat, ce leagă Ploieștii de Buzău. Entuziasmul realizării unei asemenea lucrări a atins cote înalte la inaugurare, cînd ceferiștii cu mic cu mare, au venit să asiste la izbînda lor. Deși dotată cu aceleași număr de cai putere ca și suratele ei din circuitul feroviar locomotiva garniturii a duduit neputincioasă chiar de la primii metri ai urcușului, năruind toate speranțele euforicilor ceferiști.

Cercetările ulterioare au demonstrat că panta abruptă, absența unui cîmp de demaraj, vor împiedica pentru totdeauna folosirea acestei pasarele... de milioane. Sigur, ar exista totuși o variantă pentru această arteră: remorcarea garniturii la mai multe locomotive. Numai că, în acest caz, consumul energiei ar depăși cu mult planificările regionale. Calea cea mai economică de-acum e ca pasarele să rămîină, tristă și neatinsă, în... aer.

VECINĂ, DRAGĂ VECINĂ!

Împiegatul Liviu Gatea, de la stația Gura Belfei, este o persoană plină de idei și un credincios nedeșmințit al inspirației de moment. Mistuit de o atracție magnetică, care-și avea polii într-o casă din apropiere, a eliberat gara de un tren, a asigurat parcursul pentru intrarea celui de-al doilea și a părăsit biroul de mișcare. Orbit de ochii vecinei, Liviu Gatea a putut fi readus la post doar de șieratul sirenelor care vesteau că trenurile așteaptă mai de mult la semnale.

RECLAME, ANUNȚURI, RECLAMAȚII PLOIEȘTENE

„Executăm fotografii pentru frunțașii în producție, diferite aspecte din întreprinderi cu plată în rate, în numerar, C.E.C. și virament” (Teleprecizia — Unitatea 23)

„Executăm foto-color portret și pentru nunți cu programare” (Teleprecizia — Unitatea 68)

„Croitorie modernă de pantaloni tineret la Ninel, strada Gloriei Bl. Bc.”

„Obiectele expuse se vind în curte” (Strada Gh. Doja)

„Executăm comenzi pe talpă EPA cu talpa clientului” (Cooperativa „Încălțămîntea” Unitatea nr. 9)

„Cameră mobilă două fete Apă, Lumină Telefon 47687”

„Vind magazie pentru dezvoltat și șifonier cu 2 uși, telefon 72664 sau strada Războieni nr. 9 prin pietari”

„Executăm ascuțiri de instrumente medicale cuțite pentru mașini de tocat”

„De vinzare capelă de cimitir”

„De vinzare aparate sudură și lucrări tot ce se vede” (Strada V. Lupu, nr. 2)

„Coloana infinitului e un monument sculptural de genialul Constantin Brîncuși, tatăl sculpturii moderne” (Gara de Sud)

„Tov. ospătar Nedelcu Lucreția impune primirea comenzii numai în cazul în care subsemnatul se descoperă. Menționez că port un gen de șapcă pe care o consider o parte integrală din ținuta oricărui garderobe. Consider această „rugămînt” lipsită de stil profesional întrucît oficial nu există un regulament să certifice această cerință” (Braseria Continental)

„Azi 6 II 1982 am fost servit foarte bine în acest local, sunt de la Brașov vă rog a se lua măsuri să nu se mai ivească asemenea cazuri.” (Aceeși braserie)

„Pașarul cu apă plin de ruj (oare de unde?) eu și comesenii fiind bărbați au rămas surprinși de revoltați. Dar cu microbii ce facem?” (Aceeși braserie)

CITATE... SURESCITATE

„Majoritatea acestor edificii datează din epoca interbelică la care s-au adăugat construcții succesive, cubiste, și moderne, creînd un compendiu urban valoros.”

„De aici la Adriatică e cale destul de lungă, spre orice punct ai apuca-o.”

„Mai bine de 200 de stațiuni turistice concentrează pe acest litoral un compendiu de frumusețe naturală, perle de arhitectură veche, culoare locală plină de farmec și o bază turistică recreativă în expresie, modernă în conținut și comodități.”

„Numele unor insule (...) sau unor așezări (...) nu spun mare lucru, dar imaginile lor sînt „cărți postale”, de vis dominate de albastrul Adriaticii și al cerului pur, într-o natură plină de culoare în care oamenii și-au înscris culorile existenței lor secole de-a rîndul.”

„De la piatra seacă, a înălțimilor cu iarbă aspră (ca orice versant mediteranean) munții se-mbracă deodată la „mirosul” apei în treme de chiparoși, ulmi și mesteceni”.

(Dorin Iancu, Itinerar jugoslav, — ALMANAHUL AUTO '83)

„...cerbul, lopătarul, cocoșul de munte au epocile de vînațoare tocmai în perioada de împerechere. Aceasta se explică prin faptul că în restul anului ar fi greu de descoperit, observat și vînat corect dar și prin aceea că frumusețea vînațorii la aceste specii constă tocmai în a le urmări în timpul împerecherii”.

(Vasile Clăușu — Ce vînam, cînd vînam — Almanahul satelor, 1983)

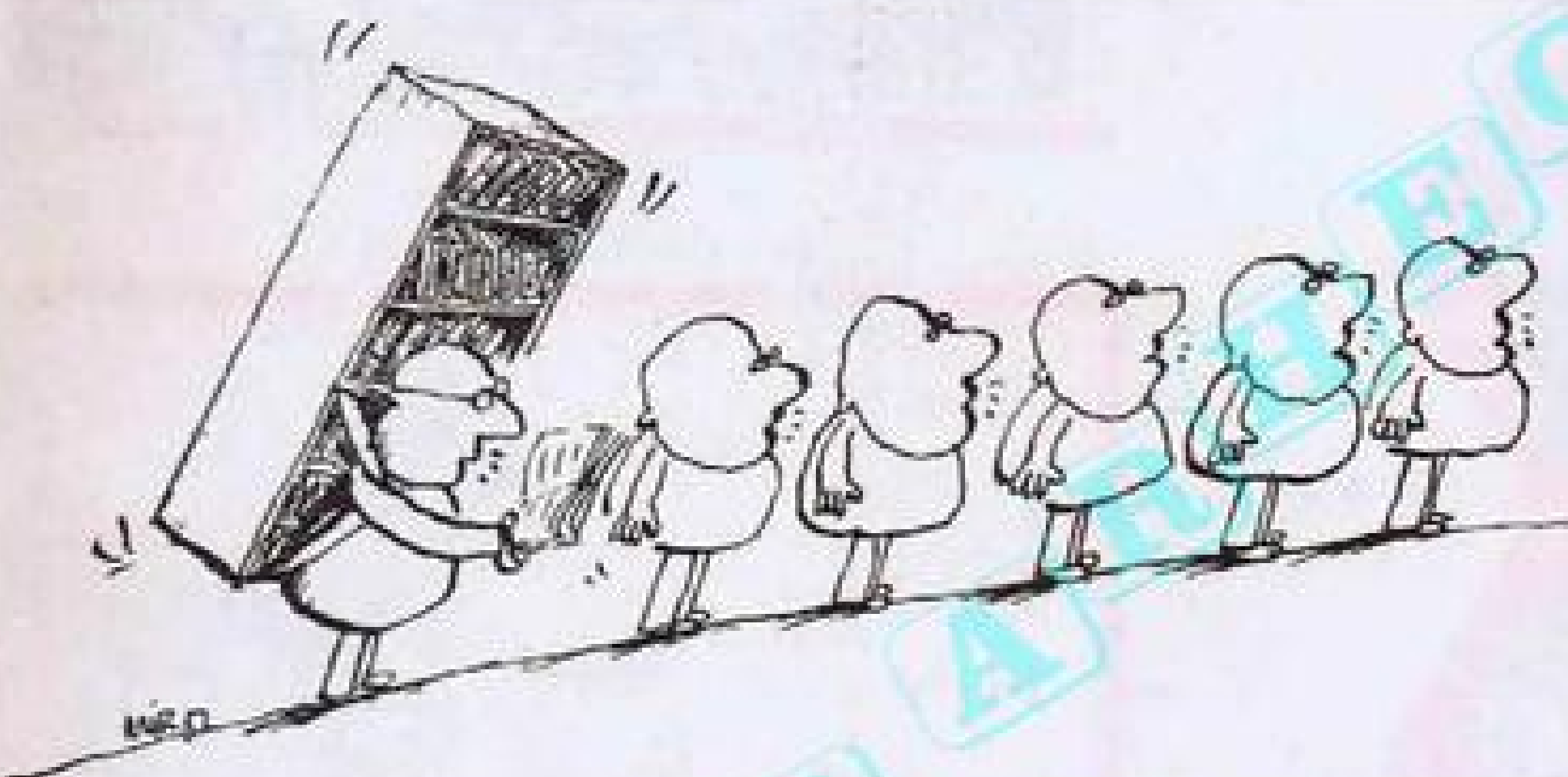
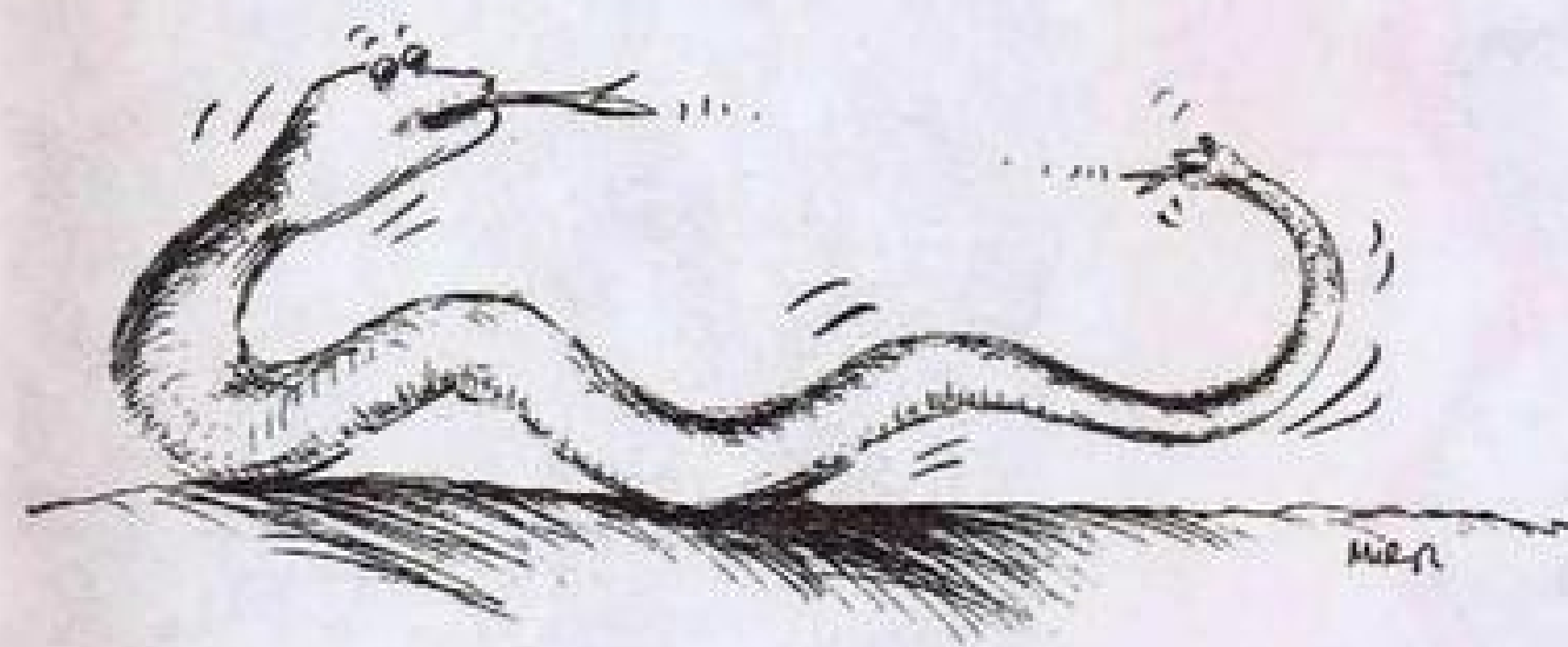
„Acest sat (romănesc n.n.) e o adevărată expansiune a vieții etnice, revărsată într-o amplă doctrină despre om, societate, lume, despre întregul efort al generațiilor trecute și prezente de a prelungi o tradiție, o acțiune a comunității rurale, a tuturor celor ce alcătuiesc satul, ca o colectivitate încheată”.

(V. Vetîșanu-Mocanu — Manuscrisele satelor — ALMANAHUL SATELOR, 1983)

Nic. Mirodone

(sau despre legătura dintre ou și găină)

Toate discuțiile despre înfățișarea desenului ori a ideii de caricatură sînt fără obiect, întrucît, la un caricaturist de marcă, desenul e o chestiune de adecvare a mijloacelor la scop și adecvarea aceasta se întîmplă fără prea multă tocmeală. O caricatură pusă pe o simeză de grafică pentru calitatea liniei nu face doi bani dacă hazul ei e spălăcit. Îndeobște avansează problema priorității desenului unii pricepuți în desen dar cu un simț al umorului oarecare. Un om dăruit pentru caricatură știe să-l amuze și pe cel mai scorșos estetician, ca abia apoi să-l pună în situația de a se întreba asupra făcutului, asupra mecanicii gîndirii comice și, din aceasta, asupra felului desenului.

La expoziția lui Nic. Mirodone - Clubul Casei de cultură a studenților din București - trebuie să încercăm o lămurire a raporturilor dintre desen și viziunea ironică pentru că Mirodone e student la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” și, cum se poate bănuși, o persoană cu un desen școlit, cu o fină susținere teoretică. Puțini sînt caricaturisții cu studii superioare de grafică, iar cînd se dedau caricaturii, puțini din ei izbutesc să se dezbrace de unele prejudecăți universitare în ce privește umorul. Mirodone este un observator înnăscut al absurdului cotidian, al catastrofei fără anuș. El - cum spunea Eluard - este unul din „frații care vād” în contul nostru, unul din melancolicii surizători din clipele cînd sare să se aleagă praful de tot și de toate. Ca să înțelegem mai bine cum devine - vorba lui nenea Iancu - treaba aceasta cu primatul desenului la un caricaturist, să bāgăm de seamă că expoziția lui Mirodone se deschide fără nici un desen, cu o oglindă, semnată desigur de artist, și cu observația tipică: „Fără cuvinte”. Omul vine în expoziție pregătit să rîdă și află că umorul sau lipsa de umor a lumii e ceva ce-l privește. Oglinda îi zice și cum e el și ce-i înlăuntrul flinței sale. În fața unei oglinzi, orice fel de public se împarte net în două: un public bun pentru caricatură și unul indiferent. Numai publicul bun va observa că expoziția se termină cu un splendid desen-idee, lucru de grafician autentic și de caricaturist autentic: un măr spînzurînd de o cracă, dar un măr în bikini!

În rest, cîteva zeci de caricaturi ce nu se prea pot povesti, fiindcă o caricatură povestită e didactică pură ori meritul caricaturistului de rasă e că face didactică impură, că aproximează acolo unde toate ar părea să fie clare și constituite. Specialitatea lui Mirodone este exagerarea în termenii firescului. El știe să scurtcircuiteze situații incompatibile altfel, de unde surpriza și plăcuta buimăceală a celui ce-i vede desenele. Adică: „la te uită, domnule, ce-i mai trāznește āstui a mintea”

Cum Casa de cultură a studenților e numai a studenților, să convenim la ideea că dinșii au - pînă la deschiderea unei galerii numai de caricatură - privilegiul expoziției lui Mirodone.

Cît despre o galerie a caricaturii în Capitală, iată un gînd ce merită luat în considerație, dat fiind mulțimea tinerilor, îndeosebi, ce-ar avea puțința să-i dea notorietate. Poate că printre proiectele revistei „Urzica”...

TUDOR OCTAVIAN

NICULAE STOIAN, Redactor șef,

MANOLE AUNEANU, Redactor șef adj., GH. D. CONSTANTINESCU, ILEANA GĂRBACI, NICOLAE GĂRLEA, LUCIA ILLES, ROMEO ION, A. POCH, ION TIPSIE, IOSEF TOTH, RODICA TOTT, MARIUS TUPAN

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

PENTRU STRĂINĂTATE, ABONAMENTE, LE PRIN ILEXIM - DEPARTAMENTUL EXPORT-IMPORT PRESĂ, BUCUREȘTI, STR. 13 DECEMBRIE NR. 3 P.O.BOX 136-137, TELEX 11 226

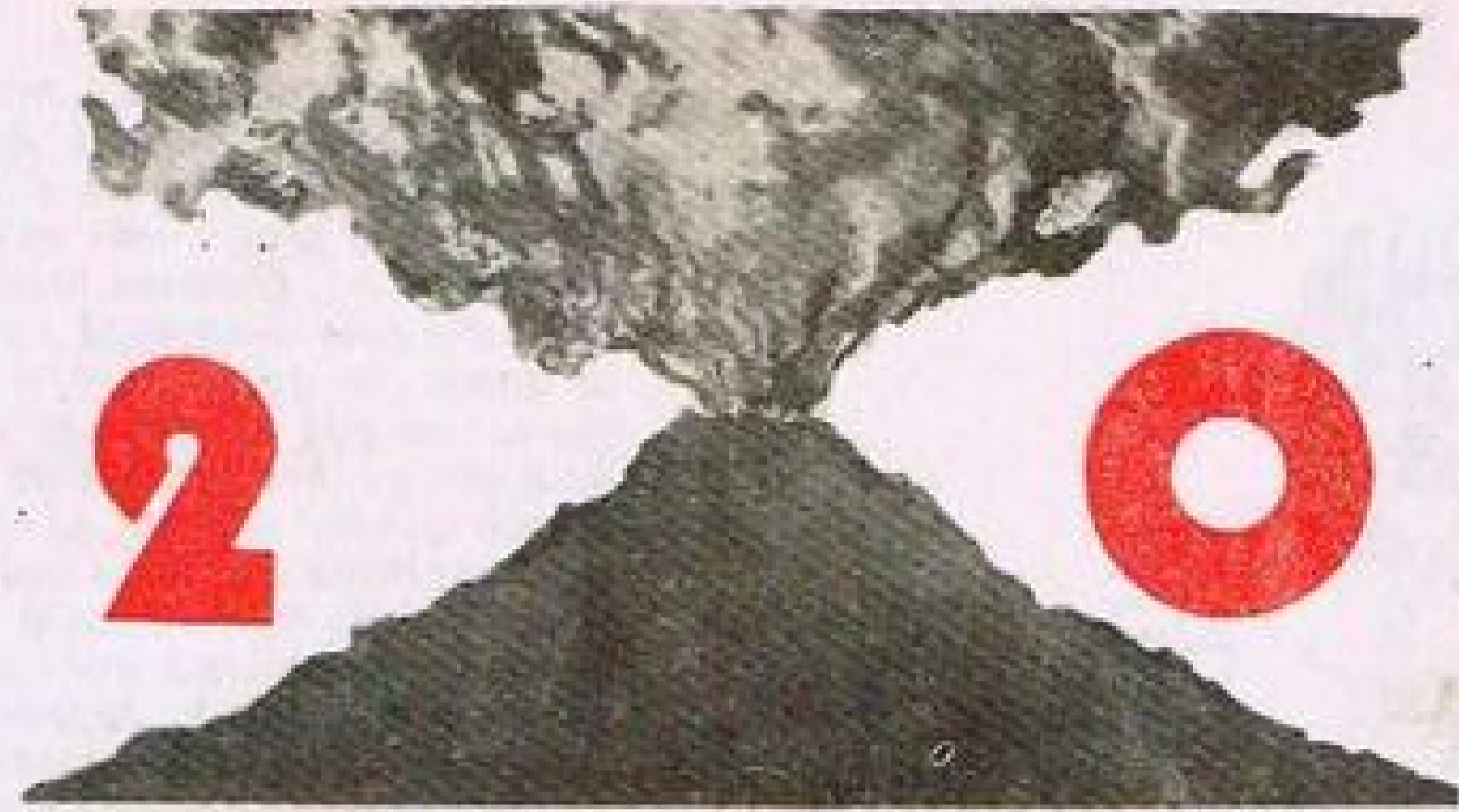
TIPARUL EXECUTAT LA COMBINATUL POLIGRAFIC «CASA ȘCINTEII» (44601)

AU PLECAT OLTENII LA ... ROBA!

ILA, OH, LA, LA!

TICLEANU

Stadionul e un vulcan (Cristian Topescu)

GEOLGĂU

Oi fi eu Trésor (comoară), dar și ăsta prea multă camătă ia.

OTET

OBLEMENCO

STĂNESCU

TEAȘCĂ

CERNĂIANU

Cartonașul galben sau „Invitație la vals”

Fiecare bînd vinul celuiilalt...

—Nașionalii mei, olteni de soi, ce m-aș face fără voi?!

MIRCEA LUCESCU

ȘI VOM FACE DIN OLTENII /CAMPIONI EUROPENI!